

Piarista Rend Generálisi Kúria
Védelmi Bizottsága

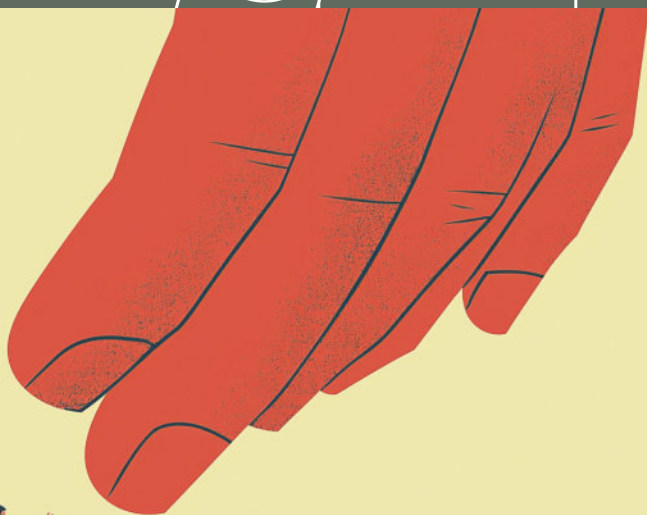
PIARISTA VÉDELMI KÉPZÉS

PIARISTA



FÜZETEK

34



PIARISTA FÜZETEK

34.

Piarista Rend Generálisi Kúria
Védelmi Bizottsága

PIARISTA VÉDELMI KÉPZÉS



Piarista Rend Magyar Tartománya
Budapest, 2026



Az eredeti kiadvány címe: *Serie salvagarde Escolapia*
Szerkesztette a Piarista Rend Generálisi Kúria Védelmi
Bizottsága

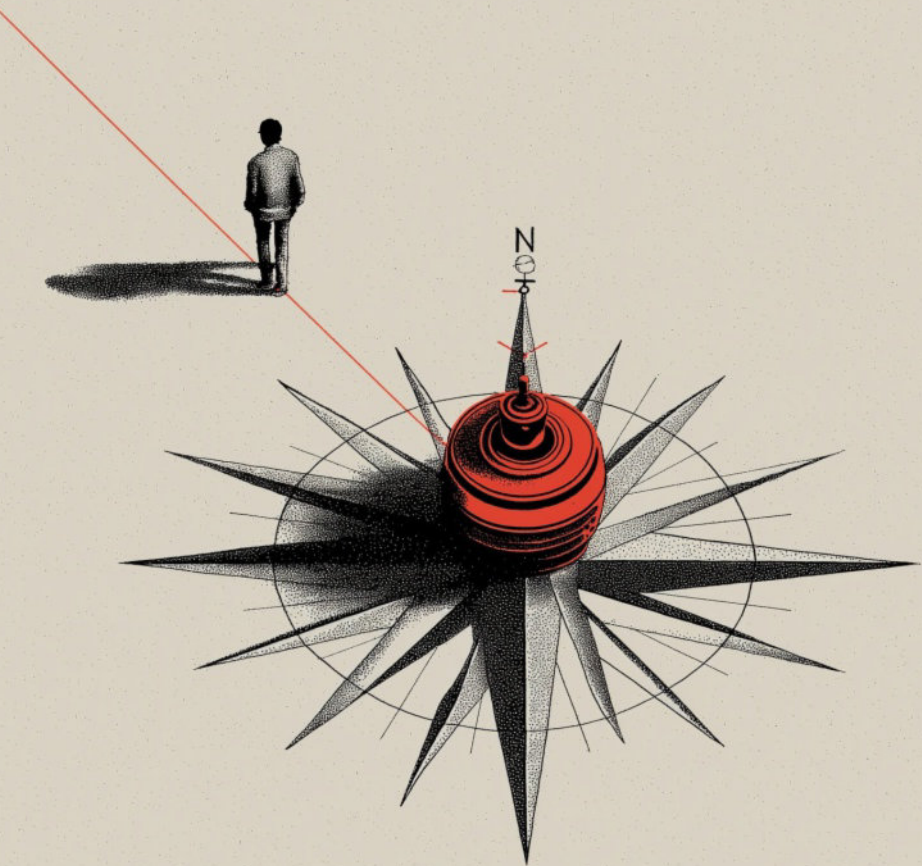
Koordináció: Urbán József Sch.P. ©
Gladis Cuéllar (Názáret Tartomány)
Mayra Medina (Mexikói Tartomány)
Grzegorz Misiura Sch.P. (Lengyel Tartomány)
Ernest Botargues (Katalán Tartomány)
<https://scolopi.org/safeguarding/>
Fordította: Jernei Gabriella

ISBN 978-615-5934-55-1
ISBN 978-615-5934-56-8 (online kiadás)
HU ISSN 1585-2210

© Piarista Rend Magyar Tartománya
Kiadta a Piarista Rend Magyar Tartománya
Felelős kiadó: Zsódi Viktor Sch.P. tartományfőnök
<https://piarista.hu>

Tartalom

Útmutató.....	7
0. Biztonságos és életadó terek létrehozása.....	15
1. Védelem az iskolában és az oktatási környezetben.....	35
2. Védelem a lelkipásztori és egyházközszégi környezetben	43
3. Védelem a kollégiumokban, lakóotthonokban és a megosztott lakókörnyezetekben.....	51
4. Védelem az ifjúsági szolgálatban és a Kalazancius Mozgalomban.....	59
5. Védelem a kezdeti képzésben és a hivatáskeresésben.....	73
6. Védelem a vezetésben és irányításban.....	81
7. Hogyan reagáljunk a bejelentésekre, gyanúkra és vádakra?.....	89
8. A védelmi kultúra felé.....	99
9A. Vigyázok magamra (és te segítesz, hogy biztonságban legyek) [útmutató gyerekeknek].....	111
9B. Öngondoskodás, beszéd és cselekvés [útmutató tizenéveseknek].....	121
10. Védelem a digitális környezetben.....	133



Útmutató

- ▶ Képzési vezetők, védelmi koordinátorok, előljárók, pedagógusok, animátorok, vezetői csapatok és közösségi vezetők számára.

1. Az útmutató célja

Ennek az útmutatónak az a célja, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik elősegítik a *Piarista védelmi képzés* olvasását, annak tartalmáról való elmélkedést és közösségi integrációját. Célja nem csupán a tartalom átadása, hanem a tudatosság, a párbeszéd, az intézményi felülvizsgálat és a kulturális átalakulás folyamatainak ösztönzése is.

2. A füzetek felhasználási módjai

Minden egyes füzet a következő módokon használható:

- Egyéni: személyes olvasás reflexiós kérdésekkel.
- Közösségi: csoportos foglalkozások irányított olvasással, esetelemzéssel és párbeszéddel.
- Formatív: workshopok vagy tanfolyamok gyakorlati tevékenységekkel és értékelési eszközökkel.
- Vegyes: előzetes olvasás, csoportmunka és közös összegzés együttese.

Javasolt időtartam

- 1 foglalkozás (60–90 perc) a bevezetésre és az irányított olvasásra
- 1 gyakorlati foglalkozás egy esettel, ellenőrző listával vagy kötelezettségvállalással

3. Javasolt struktúra egy csoportos foglalkozáshoz (90 perc)

Felkészülés a moderátor számára

- Olvassa el alaposan a munkafüzetet!
- Határozza meg a kulcsgondolatokat és a lehetséges érzékeny pontokat!
- Készítse elő az anyagokat: másolatok, tábla, munkalapok, szimbolikus elemek!

Megvalósítás

- Megnyitó ima vagy szimbolikus gesztus (opcionális)
- A füzet közös olvasása vagy összefoglalása (15-20 perc)
- Kiscsoportos munka irányított kérdések mentén
- Egy esettanulmány elemzése vagy az ellenőrző lista alkalmazása
- Közös megbeszélés a tanulságokról, a benyomásokról, a vállalásokról
- Záró ima vagy közösségi rítus

4. Közös kérdések az összes munkafüzethez

- Mi keltette fel a figyelmemet? Mi okozott kellemetlen érzést?
- Milyen attitűdöket vagy gyakorlatokat ismerek fel az én saját valóságomban?
- Mit tehetek én személyesen? Mit tehetünk csoportként?
- Milyen kulturális vagy intézményi ellenállással szembesülünk?
- Mi lehetne egy reális első lépés a közösségünkben?

5. Pedagógiai ajánlások

- Teremtse meg a tisztelet, a meghallgatás és a titoktartás légkörét!
- Ne erőltesse a részvételt vagy a személyes megosztást!
- Legyen figyelmes a váratlan érzelmi reakciókra!
- Ne bagatellizálja vagy tegye hétköznapivá az érzékeny témákat.
- Értékelje a tartalmas csendet éppúgy, mint a kimondott szót.
- Támogassa a fokozatos és reális elköteleződést!

6. A folyamat szimbolikus lezárása (az összes füzet feldolgozása után)

- Közösségi ünneplés (ima, liturgia, az elköteleződést kifejező gesztus)
- Poszter vagy fali kép, montázs a megélni kívánt kultúra kulcsszavaival
- Együtt megírt közösségi nyilatkozat vagy levél

7. Transzverzális megközelítés

Ez az útmutató azokat a füzeteket egészíti ki, amelyek a következőkkel foglalkoznak:

- Alapok és elvek (0. füzet).
- Konkrét kontextusok: iskola, plébánia, lakóhely, ifjúsági szolgálat, kezdeti képzés, vezetés, esetkezelés, intézményi kultúra (1-8. füzet)

A teljes sorozatban négy inspiráló kulcselem jelenik meg:

- Identitás és hitelesség
- Szinodalitás
- Szerves fenntarthatóság
- Kilépés/megosztott küldetés

Ezek a kulcselemek lehetővé teszik számunkra, hogy a védelmet összekapcsoljuk a piarista karizmával és az egyházi megújulás folyamatával, amelynek megélésére meghívást kaptunk.

8. Zárszavak a moderátor számára

- A moderátornak nem kell szakértőnek lennie, hanem elkötelezett tanúnak.
- Figyel a csoport ritmusára és minden egyes közösség pillanatára.
- Nem válaszol mindenre, de tudja, hogyan kell kérdéseket feltenni.
- Segít a tartalomtól a való élet felé mozdulni.
- Diszkrécióval, hittel és kitartással támogatja a folyamatot.



MELLÉKLET: KIEGÉSZÍTŐ FORRÁSOK A MODERÁLÁSHOZ

1. Alapfogalomtár: Egyházi és polgári normák a védelemről

- *Vos Estis Lux Mundi* (2023). Ferenc pápa apostoli levele. Megállapítja azon klerikusok vagy vallási személyek jelentésének kötelezettségét, akik a hivataluk gyakorlása során visszaélést követtek el. Megköveteli, hogy minden intézménynek legyen elérhető csatornája a panaszok fogadására.

- *Egyházi törvénykönyv* (1983/2021), VI. könyv (1311-1399. kánonok). Az egyház büntetőjogi szabályzatát tartalmazza. Meghatározza, hogy mi minősül bűncselekménynek, mik a lehetséges szankciók, és hogyan kell lefolytatni az egyházi eljárásokat.
- *Nemzeti polgári törvények*. Számos országban törvény írja elő, hogy a kiskorúakkal vagy kiszolgáltatott személyekkel szembeni visszaélések gyanúját vagy konkrét tényét-kötelesség jelenteni a polgári hatóságoknál. A vallási intézményeknek tisztában kell lenniük ezekkel a törvényekkel, és tiszteletben kell tartaniuk azokat. Az egyházi és a polgári törvények nem zárják ki egymást. Sok esetben mindkettőt párhuzamosan kell alkalmazni.

2. Érzékeny témák kezelése: hatalom, lelki visszaélés és klerikalizmus

- Előzetesen készítse elő a megfelelő légkört a tiszteletre és az őszinteségre való egyértelmű felhívással.
- Kerülje a személyeskedést: a struktúrákra, a stílusokra és a dinamikára összpontosítson, ne az egyénekre.
- Javasoljon nyílt végű kérdéseket: „Milyen jelek utalhatnak tudatos visszaélésre?“, „Milyen vezetési stílusok kedveznek a védelem kultúrájának?“.
- Ha kellemetlen érzés vagy ellenállás merül fel, fogadjuk azt empátiával, és kapcsoljuk össze azt a berögzült kultúrák megváltoztatásának nehézségével.
- Mindig az evangéliumi társalgásra és a közös felelősségvállalásra való felhívással zárjuk.
- Ha a foglalkozás során valaki láthatóan kényelmetlenül érzi magát, érzelmileg összeomlik, vagy valami váratlan dolgot mond, fontos, hogy találjunk egy későbbi időpontot, amikor négy szemközt beszélhetünk azzal a személlyel.
- Ha egy lehetséges bántalmazás felfedezése történik – legyen az családi, iskolai, egyházi vagy csoport saját környezetéből –, akkor az intézményi eljárásrendet kell

alkalmazni, és az esetet a védelmi koordinátorhoz kell továbbítani.

- Ezt ne tekintse kis jelentőségűnek, ne értelmezze egyedül, és ne hagyja nyomon követés nélkül.

3. Eszközök a védelmi kultúra közösségi értékeléséhez

Ezt az eszközt vallási közösségeknek, vezetői csapatoknak, missziós csoportoknak vagy bármely olyan intézményi térnek szánjuk, amely felül kívánja vizsgálni a belső kultúráját a védelemmel kapcsolatban. Használható éves szinten, közösségi gyakorlatként, illetve szakasz- vagy vezetőváltáskor.

Irányadó kérdések

Biztonságos terek a beszélgetéshez

- Léteznek-e? Működnek-e? Szabadon használják-e őket?
- Lehetséges-e félelem nélkül beszélni a hibákról, kellemetlenségekről vagy érzékeny témákról?

A döntések és stílusok felülvizsgálata

- Hogyan gyakoroljuk a hatalmat? Vannak-e elszámoltathatósági mechanizmusok?
- Hogyan vizsgálják felül a másokat érintő döntéseket?

Valódi részvétel

- Kit vonnak be a döntéshozatalba?
- Meghallgatják-e a legkiszolgáltatottabbakat vagy az újonnan érkezőket?

Hibakezelés

- Mit teszünk, ha valami rosszul sül el?
- Elismerik-e a hibákat az átalakulás és a javulás lehetőségként?

Intézményi prioritás

- A védelem beépül-e a tervezésbe, a költségvetésekbe, az értékelésekbe?
- Vagy ez csak egy delegált felelősség?

Javaslat

- Ezt egy közösségi nap keretében megvalósítható, lehetőség szerint külső kíséréssel. A cél nem az ellenőrzés, hanem a közös fejlődés.

A moderátornak nem kell szakértőnek lennie, hanem elkötelezett tanúnak.

- Figyel a csoport ritmusára és minden egyes közösség pillanataira.
- Nem válaszol mindenre, de tudja, hogyan kell kérdéseket feltenni.
- Segít a tartalomtól a való élet felé haladni.
- Diszkrécióval, hittel és kitartással támogatja a folyamatot.

0000



0. Biztonságos és életadó terek létrehozása

► Bevezető a piarista rend tagjai és munkatársai számára

Ez a füzet az első abban a sorozatban, melyet a védelmi kultúra előmozdítására szentelünk a piarista karizma és küldetés minden dimenzióján keresztül. Minden szerzetesnek, világi munkatársnak és közösségeink minden tagjának szánjuk. Célja az, hogy közös alapot nyújtson, melyből kiindulva fejlődhetünk a tudatosság, elkötelezettség és a közös felelősségvállalás területén.

1. Miért beszélünk védelemről?

A védelem nem csupán múltbéli visszaélésekre adott válasz, hanem a jelen és a jövő iránti elkötelezettség. Piaristaként – gyermekek, fiatalok és kiszolgáltatottak nevelőiként és kísérőiként – arra vagyunk hivatottak, hogy biztonságos, megbízható és életet adó környezetet teremtsünk.

Ez az elköteleződés nem külső nyomásból vagy társadalmi trendekből, hanem a karizmánk lényegéből fakad. Kalazanci Szent József nem csak tanította a gyermekeket; befogadta őket, megvédte őket és segítette őket a fejlődésben. Ma az ő példáját követjük: hogy védelmezzünk, igen. Viszont azt is, hogy támogassunk és megerősítsünk.

A védelem a konkrét módunk, hogy megéljük az evangéliumot a mai világban. És ez mindenki feladata.



A VÉDELMEZÉS AZT JELENTI, HOGY BIZTONSÁGOT NYÚJTUNK VALAMIÉRT, ÉS NEM CSAK VALAMITŐL.

2. Mi a védelem?

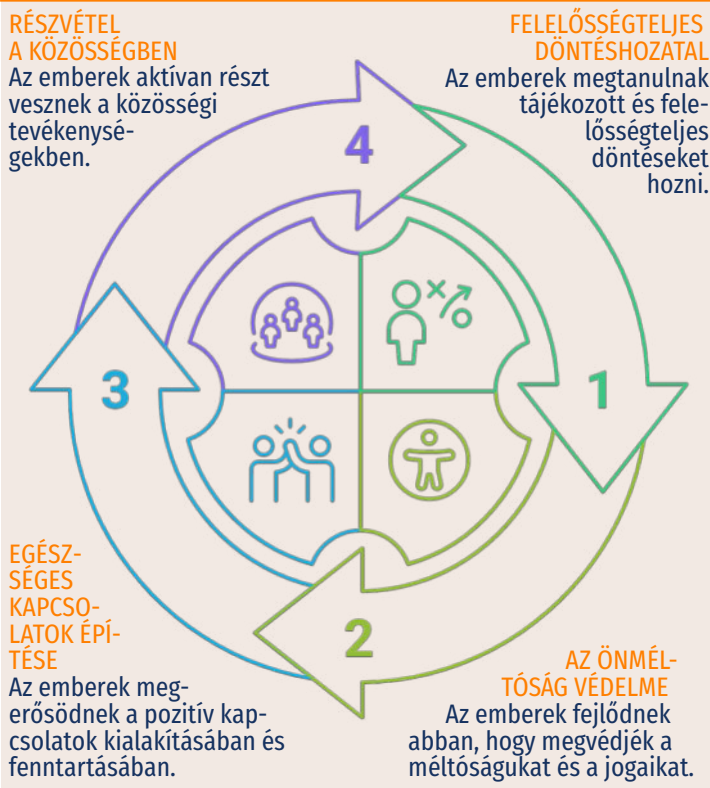
Nemcsak védelmezés. Kultúra is.

Amikor a „védelmezésre” gondolunk, akkor olyan intézkedéseket képzelünk el, amik megelőzik, hogy valami káros dolog történjen. Ez fontos, de nem elég.

A védelem ennél tovább mutat:

- Olyan környezetet teremt, ahol mindenki méltóságteljesen fejlődhet.
- Az aktív és szabad részvételt támogatja.

A MEGERŐSÍTÉS CIKLUSA A DÖNTÉSHOZÁS KÉPESSÉGÉN KERESZTÜL



- Olyan közösségeket épít, amik nemcsak a károkat kerülnek el, hanem aktívan támogatják a jóllétet.
- Felkészíti a legfiatalabbakat arra, hogy szabadsággal és felelősséggel nézzenek szembe az étellel.
- A védelmezés azt jelenti, hogy biztonságot nyújtunk valamiért, és nem csak valamitől.
- A védelmezés azt jelenti, hogy biztonságot nyújtunk valamiért, és nem csak valamitől.



Három kulcsfontosságú ötlet, hogy ma megértsük a védelmet

1. Nyelvváltás, fókuszváltás

A „védés” szó használatáról áttérünk a „védelem” kifejezés használatára. Ez nem csupán szakkifejezés váltás, hanem szemléletmódváltás is.

- A „védeni” kifejezés irányítást, függést vagy passzivitást is sugallhat.
- A „védelmezni” kifejezés gondoskodást, előmozdítást és megerősítést von maga után.

Ez a váltás arra hív minket, hogy a kármegelőzésen túl lépjünk, és az életterek, részvétel és szabadság kialakítása felé mozduljunk el.

2. Cselekvőképesség: aktív szerepvállalás a saját életünkben

A valódi védelem nem kezel gyerekként, és nem is védelmez túlságosan. Arra formálja a személyt, aki szabadsággal és felelősségteljesen cselekszik, hogy:

- megfontoltan hozzon döntéseket,
- megvédje a saját méltóságát,
- egészséges kapcsolatokat építsen,
- aktívan vegyen részt a közösségben.

A cselekvőképesség és a tudatos, szabad döntéshozatal támogatása megelőzi a visszaélést és annak gyökerét.

3. Az elővigyázatosságtól a sebezhetőségig

Mindannyian osztozunk a törékeny emberi állapotunkban. Ez elővigyázatosság. Viszont a sebezhetőség nem csak egy állapot. Gyakran társas helyzetekben, egyenlőtlen kapcsolatokban vagy igazságtalan struktúrákban alakul ki.

A védelem azt is jelenti, hogy átalakítjuk azokat a körülményeket, amelyek egyeseket jobban kiszolgáltatottá tudnak tenni, mint másokat: a szegénységet, az elszigeteltséget, a hatalmi visszaélést vagy az elismerés hiányát.

Nemcsak a gyermekek vagy szemmel láthatóan fogyatékkal élők sebezhetőek, hanem azok is, akik érzelmi függés, életválság, intenzív lelki keresés vagy a közösségben betöltött alárendelt szerepük miatt manipuláció vagy indokolatlan befolyásolás kockázatának vannak kitéve.

Az igazi védelem nemcsak véd – át is alakít. A védelmi kultúra azzal kezdődik, hogy mindenkire tisztelettel és felelősségteljesen tekintünk.

3. A védelem három pillére: megelőzni, előmozdítani, beavatkozni

A védelem nemcsak szabályok sorozata, hanem a piarista küldetésünk megélésének konkrét módja. Gyakorlatba ültetvén, három fő irányvonal mentén cselekszünk:

1. Megelőzés: biztonságos kultúra építése

- A tiszteleten és a bizalmon alapuló kapcsolatok támogatása
- Egyértelmű határok és átlátható struktúrák felállítása
- Tudatosságra, felelősségvállalásra és empátiára való nevelés
- Kockázatos magatartásformák, struktúrák és környezetek felismerése és kijavítása

2. Előmozdítás: segíteni az embereket a méltóságteljes fejlődésben

A védelem nem csak védésről szól, hanem megerősítésről is. A célunk az, hogy minden ember, különösen a gyermekek, fiatalok és kiszolgáltatott felnőttek:

- Gyakorolják a szabadságot és a döntéshozatalt
- Kísérve legyenek a saját cselekvőképességük és önállóságuk fejlesztésében
- Valódi lehetőségük legyen a tanulásra, részvételre és aktív cselekvői szerepük gyakorlására
- Elismerésben részesüljenek az egyedi méltóságuk miatt a sebezhetőségük ellenére is

3. Beavatkozás: igazságosan cselekedni károkozás során

Amikor kockázatos helyzet vagy visszaélés áll fent, egyértelműen, igazságosan és rögtön kell intézkednünk:

- Törődéssel és tisztelettel meg kell hallgatni az érintett személyt.
- Biztosítani kell őt a védelemről és támogatásról.
- Aktiválni kell az intézményi bejelentési csatornákat.
- Együtt kell működni polgári és egyházi hatóságokkal.
- Biztosítani kell az igazságos eljárásokat és az elszámoltathatóságot.
- Az igazi védelmi kultúra mind a három dimenziót egyesíti.

4. Alapelvek

Minden személy méltósága és jogai

- Soha senki sem veszti el a jogát, hogy gondoskodjanak róla, hogy meghallgassák és tiszteljék őt.

Zéró tolerancia a visszaélésre

- A visszaélés egyik formája sem elfogadott. Megelőznünk, észlelnünk, és cselekednünk kell.

A kiskorúak és kiszolgáltatott felnőttek jólléte az első

- Sosem indokolt megvédeni az intézményt úgy, hogy elrejtjük a károkat.

Átláthatóság és elszámoltathatóság

- A hallgatás és bűnrészesség helyett tisztánlátás és felelősségvállalás van jelen.

Előmozdítás és megerősítés

- Segítenünk kell az embereket, hogy fejlődjenek, biztosítanunk kell eszközöket számukra és az önállóságot kell erősítenünk bennük.



Az igazság és igazságosság melletti elköteleződés

Az Egyház és a polgári társadalom tagjaként arra vagyunk hivatottak, hogy mind lelkipásztori érzékenységgel, mind pedig törvényes felelősségvállalással cselekedjünk.

Az Egyháznak egyértelmű szabályai vannak:

- *Vos Estis Lux Mundi* (2023) előírja a súlyos sérelmek jelentését, beleértve a vallási intézményeken belülieket is.
- *Egyházi Törvénykönyv* (VI. könyv) meghatározza a sérelmeket és a szankciókat.
- Vallásos intézményként az egyes országok polgárjogi törvényeinek is eleget kell tennünk.

Ezen keretrendszer betartása nem teher, hanem a törődés, helyreállítás és megelőzés igazságos módja.



5. Közös felelősségünk: a kultúra teremtése

Ez nem csak a szakértők vagy a vezetők feladata.

Mindenkinek – szerzeteseknek, világi munkatársaknak, tanároknak, csoportvezetőknek, irodai személyzetnek, önkénteseknek – szerepe van.

- Az is számít, amit kimondunk, és az is, amit elhallgatunk.
- Gyógyítani, de kárt okozni is tud az, ahogyan viszonyulunk a helyzetekhez.

A biztonságos kultúra kialakítása a mindennapi gesztusokkal kezdődik, ezért fontos, hogy tudjunk:

- tisztelettel beszélni
- ítékezés nélkül meghallgatni
- a hatalmat szolgálatra használni
- kijavítani a káros gyakorlatokat
- hiteles szemtanúnak lenni.

6. A visszaélés formái és a figyelmeztető jelek

A visszaélés formái:

- Testi: verés, égetés, aránytalan büntetés
- Érzelmi: megalázás, fenyegetés, elszigetelés
- Szexuális: érintés, szexuális utalás, nemi erőszak
- Elhanyagolás: étel, higiénia, orvosi ellátás vagy szeretet hiánya
- Lelki / Lelkiismereti: vallási manipuláció, szabadság nélküli engedelmség kényszerítése, félelemre épülő irányítás



AZ IS SZÁMÍT, AMIT KIMONDUNK,
ÉS AZ IS, AMIT ELHALLGATUNK.

Figyelmeztető jelek gyerekek, fiatalok vagy kiszolgáltatott felnőttek esetén:

- Hirtelen viselkedésbeli változás: elszigeteltség, félelem, sírás
- Helytelen szexuális viselkedés
- Testi vagy tanulmánybéli változások: zúzódások, visszafejlődés, teljesítményromlás
- Képzésben lévő felnőtteknél: képtelenség a véleményük kifejezésére, tehetetlenség érzése, szorongás, álmatlanság
- Kétség esetén: jobb, ha megosztjuk az aggályokat, mint csendben maradni.

7. Lelki vagy lelkiismereti visszaélés

Akkor történik, amikor a hitet vagy hatalmat használják kényszerítésre, manipulálásra vagy irányításra.

Példák:

- „Ez Isten akarata” kifejezés használata személyes döntés kényszerítésére
- Lelki vezetés alatt történő érzelmi manipuláció
- A hallgatás erényként történő támogatása a visszaélést elrejtése érdekében
- A szenvedés vagy a kételyek kigúnyolása
- Hatalom gyakorlása anélkül, hogy teret biztosítanak a párbeszédnek

Jelek az áldozaton:

- Félelem a vélemény kifejezésétől
- Aránytalan bűntudat
- Kezdeményezőkézség vagy a hit elvesztése
- Ellentmondásra való képtelenség érzése
- Szorongás, álmatlanság, testi tünetek

Ezeknek a jeleknek a felismerése az első lépés a gyógyulás felé.

8. Mit tegyünk, és mit ne tegyünk?

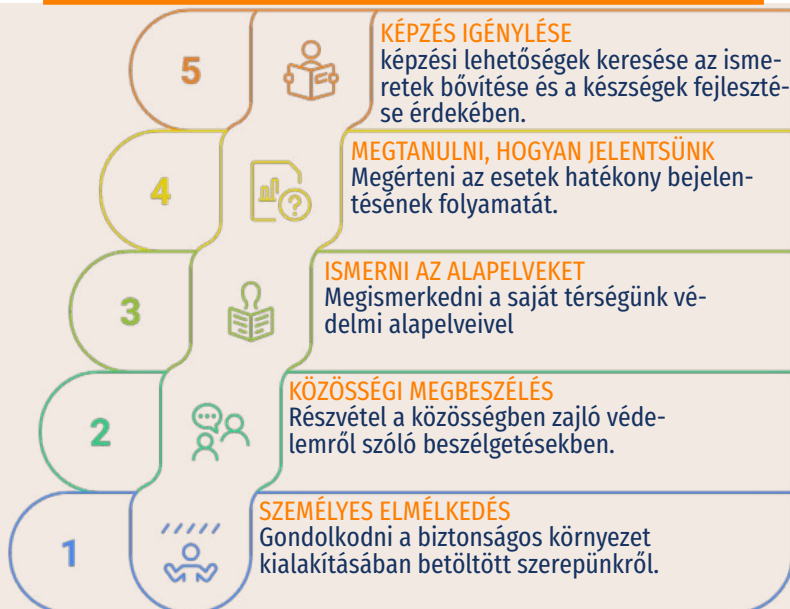
Igen:

- ítélezés nélkül meghallgatni
- komolyan venni azt, amit megosztanak velünk
- magánélet védelme
- jelentést tenni az illetékes hatóságok felé
- segítséget kérni

Ne:

- jelentéktelennek tekinteni a helyzetet
- teljes titoktartást ígérni
- egyedül cselekedni
- kihallgatni a kiskorút
- kézbe venni az igazságszolgáltatást
- a legjobb válasz intézményes, közösségi és igazságos.

A MEGERŐSÍTÉS CIKLUSA A DÖNTÉSHOZÁS KÉPESSÉGÉN KERESZTÜL



9. Élő védelem: egy kultúra, egy hit, egy út

Amit élni akarunk:

- Egy olyan piarista közösséget, ahol senki sem fél, és mindenki látva, értékelve és tisztelve érzi magát.

Ahol a gyerekek és a fiatalok:

- szabadon tanulhatnak
- félelem nélkül mondhatnak nemet
- komolyan veszik őket, amikor beszélnek
- biztonságban érzik magukat úgy, hogy önmaguk lehetnek.

Ahol a felnőttek:

- felelősségteljesen és alázattal töltik be a szerepüket
- törekednek a folyamatos fejlődésre
- megértik azt, hogy a hatalom egy szolgálat és nem kiváltság.

Ami inspirál minket:

A védelem nem egy trend, hanem az evangéliumi szeretet kifejezése.

Jézus a középpontba helyezte a kicsiket. Kalazancius is így tett.

Arra vagyunk hivatottak, hogy ugyanezt tegyük:

- megvédjük a sebezhetőket
- gyengédséggel gondoskodjunk
- támogassuk az igazságot
- biztonságos, látható és megbízható közösség legyünk.

Amit ma tudunk tenni:

- Elmélkedés: Hogy járulok hozzá a biztonságos környezethez?
- Beszélgetés: Bevinni a témát a közösségedbe vagy a csapatodba.

- Tanulás: Ismerni a védelmi alapelveket a tartományodban vagy intézményedben.
- Cselekvés: Megtanulni, hogy hogyan kell jelentést tenni vagy reagálni a környezetekben.
- Megosztás: Információt kérni, megosztani ezt a füzetet.

Együtt építhetünk egy védelmi kultúrát

Nem csak azért, hogy megelőzzük a kárt, hanem azért is, hogy megéljük a jót.



Egy gondoskodó közösség – a sebezhetőség lelkiisége felé

A gondoskodó közösség a közös törekénységünk felismeréséből születik és kölcsönös törődésen keresztül tartható fenn.

A védelem nem csak a leggyengébbek védéséről szól, hanem arról is, hogy elismerjük azt, hogy nekünk – mindannyiunknak, akik kísérek, nevelnek vagy vezetnek – szükségünk van arra, hogy törődjenek velünk.

Senki sem mentesül a határoknak, vakfoltoknak és a hibáknak alól. Éppen ezért a védelmi kultúra olyan kapcsolatokat igényel, ahol a hatalmat szolgálatként élik meg, a javítást alázattal ajánlják fel, és a hatalmat elszámoltathatósággal gyakorolják.

A biztonságos környezetet nem felsőbbrendűségből építjük, hanem abból a tudatból, hogy csak közösségben tudjuk megtartani, fejleszteni és védeni egymást.

MŰHELYMUNKA



Védelmi alapelvek és mindennapi valóságunk

Ezt a füzetet nem arra szántuk, hogy lezárjon egy témát, hanem, hogy megnyisson egy folyamatot. Az elmélkedés folytatásának egyik módja egy rövid csoportos műhely-

munka, ami összekapcsolja a védelmi alapelveket a mindennapi valóságunkkal.

- Becsült idő: 30 perc csoportmunka, 30 perc egész csoportos foglalkozás
- Kis csoportok: 6-7 ember
- Javasolt kellékek: „A személy és kultúra, amit támogatni akarunk” című szöveg, fehér tábla

Közös feladat minden csoportnak: Elmélkedés arról a személyről, akit támogatni akarunk

Mielőtt tematikus csoportokra osztanánk a résztvevőket, mindannyiójukat arra hívjuk, hogy olvassák el és beszélgessenek „A személy, akit támogatni akarunk” című szövegről a *Gyermekvédelmi keretdokumentum* 1. sz. mellékletéből. A könnyebb használat érdekében a szöveget ki lehet osztani vagy ki lehet vetíteni a foglalkozás alatt.

Ez a szöveg arra hív minket, hogy képzeljük el és neveljük azt a személyt, aki teljes, szabad, felelősségteljes, érzelmileg érett, képes önálló cselekvésre és gondoskodik másokról.

Személyes kérdések az elmélkedéshez:

Ennek a profilnak melyik elemeiben ismerem már most fel saját magam? Melyek a nagyobb kihívást jelentők?

- A jelenlegi küldetésem milyen módon támogatja ezt a személyiségképet?
- Milyen kultúra segített nekem a fejlődésben? Milyen kultúra korlátozott?
- Milyen tulajdonságokat akarok tudatosan fejleszteni a mai naptól fogva?
- Mire van szükségem a közösségemtől ahhoz, hogy még teljesebben tudjak fejlődni?
- Ezután a kezdeti elmélkedés után a csoport szétválhat két fókuszterületre:

A csoport: „A kultúra, amit építeni akarunk”

- A jelenlegi kultúránknak milyen szemszögei akadályozzák meg, hogy az emberek szabadon és felelősségteljesen fejlődjenek?
- Milyen kulturális változásokra van szükség, amik segítik a személyt, hogy kibontakoztassa a személyiségképét?
- Milyen pozitív példák léteznek már most a közösségeinkben?
- Milyen gyakorlati lépéseket tudunk megtenni már ma?

B csoport: „A kockázati tényezők, amikkel foglalkoznunk kell”

- Milyen helyzetek vagy hozzáállások kockáztatják az egészséges fejlődést?
- Milyen következményei vannak, ha figyelmen kívül hagyjuk vagy lebecsüljük ezeket a kockázatokat?
- Milyen konkrét példákat ismerünk?
- Közösségként milyen megelőző intézkedéseket tehetünk?

Javasolt módszer:

- 6-7 fős kis csoportok
- Becsült idő: 60 perc (30 perc csoportmunka + 30 perc egész csoportos)
- Kellékek: referenciaszöveg másolatai, plakátpapír vagy fehér tábla a jegyzeteknek

Záró beszélgetés vagy egész csoportos kérdések:

- Milyen felfedezések leptek meg minket?
- A kultúránk mely szemszögeire kell jobban odafigyelnünk?
- Milyen személyes vagy közösségi elköteleződés merült fel?
- Mik a konkrét következő lépések, amiket csoportként, közösségként vagy intézményként tudunk tenni?





MELLÉKLET: REFERENCIASZÖVEG A MŰHELYMUNKÁHOZ

A személy és a kultúra, amit támogatni akarunk

A. A teljes ember képe

A védelem nemcsak arról szól, hogy védjük az embereket a kártól, hanem egy teljes értékű, felelősségteljes és erkölcsös egyén formálásáról, aki pozitívan járul hozzá a közösségeihez. Az igazi védelem megerősíti az embereket a tudatosságban, magabiztosságban és azokban a készségekben, amik ahhoz szükségesek, hogy megvédjék magukat másokkal szemben.

A piarista rend olyan személyt képzel el, aki:

- **Szabad** az igazság és valóság elfogadásával való találkozás során. „Az igazság szabadokká tesz titeket.” (János 8:32). A szabadság itt magában foglalja a bántalmazó vagy manipulatív helyzetek felismerésének, felvállalásának és az azoknak való ellenállásnak képességét.
- **Önálló cselekvőképesség** gyakorlása a döntéshozatalban és a környezetünk átalakításában. Elutasítja a passzivitást az igazságtalansággal szemben és támogatja az ön- és társfelelősségvállalást.
- **Felelősséget vállal** a saját életéért. Elutasítja, hogy a környezet vagy mások áldozata legyen, és aktívan keresi a személyes érettséget és ellenállóképességet. Irányítja a cselekedeteit és a védelemhez proaktív módon áll hozzá.

- **Asszertív**, képes az igazmondásra, a figyelmes meghallgatásra, az együttműködő munkára és az együttérző kapcsolatok kialakítására. Az asszertivitás létfontosságú olyan környezet kialakításában, ahol a védelmi aggályokat félelem nélkül ki lehet fejezni.
- **Nyitott a tanulásra**, kritikusan gondolkodik, és be tudja azonosítani a manipulatív vagy a hátsó szándékokat. Kíváncsi, érdeklődő és nyitott az újdonságokra. Ez a nyitottság támogatja az éber védelmi kultúrát és az élet-hosszig tartó fejlődést a védelem témájában.
- **Felismeri és kezeli a sebezhetőséget**, mert megérti, hogy a sebezhetőség gyakran társadalmilag és strukturáltan jön létre. Azért dolgozik, hogy enyhítse, csökkentse, vagy felszámolja ezeket a feltételeket, amikor csak lehetséges – különösen azok számára, akik leginkább kockázat veszélyében állnak.
- **Kiegyensúlyozottan és fenntartható módon él**, törődik az egészségével, a nehézségek utáni felépüléssel. Újjá építi magát, hogy éber maradjon a környezetére és hogy elköteleződjön a családjá és barátai iránt.
- Röviden, tehát, ez a személy **teljes** – képes párbeszédben élni önmagával, Istennel, másokkal és a környezetével.
- **Érzelmileg érett**, képes szabadon szeretet adni és kapni, mindenre kiterjedően és önzetlenül – elkerülve az érzelmi függést, ami a sebezhetőséget növeli.
- Tudnak döntést hozni a kapcsolataikban, amik összhangban vannak a hivatásukkal és az elkötelezettségükkel kapcsolatban, tisztában vannak a személyes határokkal és a felelősségvállalással.

B. A kultúra, amit átalakítani és építeni akarunk

1. A helytelenül működő kultúra kockázatainak felismerése

A védelmi kultúrát ki kell építeni – nem lehet készpénznek venni. Bizonyos kulturális minták olyan állapotokat hoznak létre, ahol a visszaélés lehetővé válik:

- **Erőszakos kultúra**, ahol az agresszió, a kényszer vagy a megfélemlítés dominálja a kapcsolatokat.
- **Klerikalista kultúra**, ahol a hierarchikus hatalom nincs ellenőrizve vagy kétségbe vonva.
- **Zárt kultúra**, amit a „gettó mentalitás” jelzővel látnak el, és ami a kívülállókat fenyegetésként kezeli.
- **Megosztó kultúra**, ami a „mi vs. ők” ellentét dinamikáját alakítja ki a belső emberek és a kívülállók között.
- Olyan kultúra, ahol az **egyének nem számítanak** – vagy azért, mert a struktúra túlságosan tekintélyelvű (az embereknek nincs szava, a kiskorúak és a személyzet szükségleteit nem veszik figyelembe), vagy mert az túl gyenge (nincsenek egyértelmű szabályok, nem hatékony a vezetés, nincs visszajelzés, bizonytalanok az intézményi célok).

2. A védelmi kultúra kiépítése

Azért, hogy ellensúlyozzuk ezeket a kockázatokat, elköteleződünk amellett, hogy ápoljuk a nyitottság, átláthatóság és elszámoltathatóság kultúráját. A szervezeti kultúra, amit szeretnék kiépíteni olyan, ahol:

- Támogatják a részvételt és az emberek aktívan formálják az intézményt.
- Értékelik az elmélkedést és mindenkit meghívják, hogy vegyen részt az értelmes beszélgetésekben.
- Őszinteséggel kezelik a nehéz és létfontosságú kérdéseket az emberi életről, kapcsolatokról és oktatásról.
- Kiterjesztik a látóköröket, túlmennek az azonnali és felületes intézkedéseken azért, hogy mély értelmiségi és lelki elköteleződést támogassanak.
- Az egyértelmű struktúrák és jól meghatározott szerepek biztosítják a rendszerezett, együttműködő és elszámoltatható intézményt, ahol a csapatmunkát, az építő kritikát és a nyílt párbeszédet támogatják.
- A sebezhetőséget proaktív módon kezelik, biztosítva azt, hogy az intézményi és társadalmi struktúrák nem jelentenek túl nagy kockázatot az egyénekre, különösen a kiskorúakra és a peremen lévőkre.

- A védelem egy folyamat, amit állandóan értékelnek és fejlesztenek elmélkedés és adaptáció segítségével.

C. Kockázati tényezők, amelyekkel foglalkoznunk kell

Azért, hogy valódi védelmi kultúrát alakítsunk ki, ébernek kell maradnunk azokra a kockázati tényezőkre, amelyek aláaknázhadják a küldetésünket:

1. A zárt rendszerek kockázata

- szerekekkel való visszaélés (alkohol, drog) a közösségeken belül
- elmosódott szerepek, ahol a személyes és strukturális függés nem teszi egyértelművé az egészséges határokat
- szexualizált légkör, ami eltorzítja a megfelelő kapcsolati dinamikákat
- a személyes és a szakmai terek összetévesztése, ami a magánélet hiányát és lassú személyiségfejlődést eredményez
- kollektív identitás, ami elnyomja az egyén önállóságát és a személyes fejlődést
- nyomás, hogy minden áron fenntartsuk az intézmény jó hírnevét

2. Pedagógiai kockázati tényezők

- testi kapcsolat, amit nem mérlegelnek és nem értékelik ki
- szigorú vagy nem létező szexuális oktatóprogramok
- a szülők nincsenek bevonva az intézmény életébe
- a gyerekek jogainak vagy védelmének figyelmen kívül hagyása
- egyértelmű megelőző és védelmi intézkedések hiánya
- nem meghatározott határok vagy viselkedési szabályok, amik határsértést eredményeznek
- a (szexuális) visszaélés tabutémaként történő kezelése, ami megakadályozza a nyílt párbeszédet és a felvilágosítást

3. Kapcsolat kockázati tényezők

- a hatalom és a döntéshozatal egy személy kezében összpontosul
- elmosódott határok a szakmai és személyes kapcsolatok között
- függőség (anyagi, személyes) a felettesektől vagy a kollégáktól
- félrevezetett kollegialitás vagy lojalitás érzése, ami lehetővé teszi az esetek eltussolását
- túlzó közelség a kiskorúak és a szakmabeliek között, ami egészségtelen kötődésekhez vezet
- mélyen tisztelt karizmatikus vezetők, akik befolyását nem ellenőrzik
- hűség elvárása kiskorúaktól, ami nyomást és manipulációt eredményez

4. Személyes kockázati tényezők

- nem egyértelmű személyes elhivatottság és identitás
- nem egyértelmű szexuális identitás vagy megoldatlan személyes küzdelmek
- nem tudatosítják a múltbéli tapasztalatok jelenkori viselkedésünkre gyakorolt hatását
- nem képes összefüggő személyes és hivatásbéli témában döntést hozni
- az az elgondolás, hogy a kísérés és a személyes fejlődés szükségtelen, ami pedig megrekedést jelent az érzelmi és szakmai fejlődésben

01



1. Védelem az iskolában és az oktatási környezetben

- ▶ **Pedagógusok, intézményvezetők, iskolai személyzet, oktatási küldetésben lévő szervezetek számára**

A piarista iskola nevelési és evangelizációs tér. Definíció szerint olyan környezet is, amelynek biztonságosnak, méltóságteljesnek és megbízhatónak kell lennie minden tagja számára, különösen a gyermekek és a fiatalok számára. Az iskolai védelem nem hozzáadott kötelezettség: ez nevelési identitásunk alapvető része.

Ez a füzet alapvető útmutatót nyújt a kockázatok azonosításához, a jólét előmozdításához és az aggályos helyzetekben való fellépéshez. Mindazoknak szól, akik oktatási közösségeink tagjai.

1. Egészséges kapcsolatok a felnőttek és a diákok között

Az oktatási kapcsolatoknak a következőkön kell alapulniuk:

- Kölcsönös tisztelet
- Világos határok (fizikai, érzelmi, digitális)
- Következetesség és korrektség
- Túlzott védelem nélküli gondoskodás
- A tekintély etikus gyakorlása
- Minden olyan kapcsolat, amely félelemre, manipulációra vagy kivételezésre épül, kockázatot jelent.

2. Konkrét kockázatok az iskolai környezetben

Az iskolák sajátos kockázati helyzetekkel néznek szembe, ha nem fordítanak kellő figyelmet a megelőzésre. Néhány gyakori kockázat:

- Megfelelő felügyelet nélküli terek
- Meggondolatlan fizikai érintkezés
- A hatalom autoriter vagy megalázó gyakorlása
- A közösségi hálózatok vagy a technológia nem megfelelő használata
- Olyan terek, ahol a diákok nem érzik, hogy meghallgatják őket
- Az aggályok közlésére szolgáló egyértelmű csatornák hiánya



A nevelés hatalma egyben a befolyásolás hatalma is

Minden nevelési kapcsolat magában foglalja a hatalom egy formáját: a képességet, hogy formáljuk egy másik ember életét, jóban vagy rosszban. Ezért a nevelői szerep gyakorlása tudatosságot, éberséget és alázatot igényel. Példaképnek lenni nem azt jelenti, hogy ráerőltetjük akaratunkat a másokra, hanem azt jelenti, hogy olyan tekintéllyel kísérjük őket, amely inspirál, tisztelettudóan korrigál, és tudatában van a saját fejlődésének szükségességével is. Amikor a pedagógus tisztában van a befolyásával, olyan környezetet teremthet, amelyben a tanulók bizalommal, szabadsággal és méltósággal fejlődnek.



**A TECHNOLÓGIA NEVELÉSI CÉLÚ
HASZNÁLATA FELELŐSSÉGGEL
JÁR.**

3. Az iskola mint védelem kultúrájának helye

Az iskolában a védelem kultúrájának előmozdításához szükséges:

- Biztosítsuk, hogy mindenki ismerje a közösség szabályait és a bejelentési csatornákat.
- Olyan tereket teremtsünk, ahol a gyermekek és fiatalok szabadon és tisztelettel fejezhetik ki magukat.
- Figyelmesen hallgassunk meg minden olyan jelet vagy szót, amely kellemetlen érzésre utal.
- Vonjuk be a családokat, és ösztönözzük a közös felelősségvállalást a nevelésben.
- Rendszeresen értékeljük és ellenőrizzük a vezetői szerepet betöltőket.

4. Technológia és közösségi hálózatok

A technológia nevelési célú használata felelősséggel jár:

- Kerüljük a magánjellegű kommunikációt a tanulókkal az intézményi csatornákon kívül.
- Ne osszuk meg személyes vagy érzékeny tartalmakat.
- Védjük a tanulók személyes adatait.
- Felügyeljük a közösségi oldalak iskolai környezetben történő használatát.



Az iskola mint kapcsolatrendszer

Az iskolai védelem nem csak a tanárok feladata. Ez az egész oktatási csapat felelőssége: az intézményvezetőké, a pedagógusoké, a segítő személyzeté, a diákoké és a családoké.

A gondoskodó iskola egy hálózatként jelenik meg: figyeli kapcsolatait, felismeri a védelmi kultúra kiépítésével járó nehézségeket és ellenállásokat is, és korrigálja a káros elemeket.

A felügyelet nemcsak megfigyelést, hanem kísérést, önvizsgálatot és az aggályok kifejezésének terét is jelenti.

A jó iskola nem tökéletes, de éber, közeli, és képes tanulni a hibáiból.

5. Mi a teendő, ha a gyanú merül fel?

Ha a pedagógus vagy az iskolai személyzet tagja a lehetséges veszélyre utaló jelet észlel, vagy bejelentést kap:

- Hallgassa meg ítékezés nélkül.
- Nyugtassa meg a személyt, hogy jogosan szólalt meg.
- Ne ígérjen teljes titoktartást.
- Értesítse az intézményi vezetőt vagy a védelmi koordinátort
- Soha ne cselekedjen egyedül.

6. Irányelvek a mindennapi társalgáshoz

Szükséges

- Tisztelettel javítsa ki a hibákat.
- Tartsa be a fizikai és érzelmi határokat.
- Mutasson felelősségteljes rendelkezésre állást.
- Használja a humort etikusan és mindenki számára befogadható módon.
- Kommunikáljon asszertívan.

Tilos

- Kiabálni, gúnyolódni vagy diákokat egymáshoz negatívan hasonlítani.
- Kerüljön minden felesleges testi kontaktust, különösen azokat, amelyeket félreérthetően tolakodónak értelmezhetők.
- Megosztani nem megfelelő személyes információkat.
- Nyilvánosan megszegényíteni vagy leplezni le egy tanulót.



AZ ISKOLAI VÉDELEM KULTÚRÁJA
A MINDENNAPOKBÓL ÉPÜL FEL.

7. Elkötelezettség és közös felelősségvállalás

Az iskolai védelem kultúrája:

- Az osztályterem, az udvar és a tanári szoba mindennapjaiból épül fel.
- Folyamatos képzést és a gyakorlataink rendszeres felülvizsgálatát igényli.
- Magában foglalja a témáról való nyílt és természetes, tabuk nélküli beszélgetést.

ESETTANULMÁNY A CSOPORTOS GONDOLKODÁSHOZ



„A mosoly, amely elhalványult”

Mária 12 éves tanuló. Energikus és vidám, mindig önkénteskedett az osztályban, és lelkesen beszélgetett a szünetekben is. Az utóbbi hetekben azonban visszahúzódóvá vált. Már nem vesz részt a foglalkozásokban, kerüli a szemkontaktust, és teljesítménye visszaesett. Egy nap, Mária vállát gyengéden megérintve, egy tanár megkérte, hogy segítsen neki kiosztani a papírokat. Mária megijedt, csupán annyit mondott: „Jól vagyok, semmi baj”.

A tanár elgondolkodott, lehet, hogy valami baj van, de nem akarja túlreagálni a dolgot. Senki sem látott semmi konkrétumot.

Kérdések a csoporthoz:

- Milyen aggályos jeleket láttok ebben a helyzetben?
- Mit gondolsz, mit kellene tennie a tanárnak?
- Milyen hibákat lenne fontos elkerülni?
- Kire kell támaszkodjon az iskola ilyen helyzetekben?
- Milyen iskolai kultúra tenné lehetővé Mária számára, hogy kifejezze, mi történik vele?

8. Alapvető védelmi ellenőrző lista az osztályterembe

Kapcsolatok és kommunikáció

- Határozottan, de megalázás nélkül javítottam a hibákat.
- Kerültem a kivételezést vagy a negatív összehasonlításokat.
- Előítéletek nélkül meghallgattam a diákjaimat.

Testbeszéd és fizikai érintkezés

- A fizikai kontaktus megfelelő formáját tartottam fenn.
- Tiszteletben tartottam minden tanuló személyes terét.
- Támogatóan voltam jelen, nem tolakodóan.

Érzelmi légkör

- A diákok tudták, hogy szabadon kifejezhetik magukat.
- Elősegítettem a kölcsönös tisztelet légkörét.
- Figyelmes voltam a rossz közérzet vagy szorongás jeleire.

Digitális környezet (adott esetben)

- A tanulókkal való kommunikációhoz intézményi csatornákat használtam.
- Védtem a tanulók magánéletét és személyes adatait.
- Nem osztottam meg érzékeny vagy magánjellegű tartalmakat.

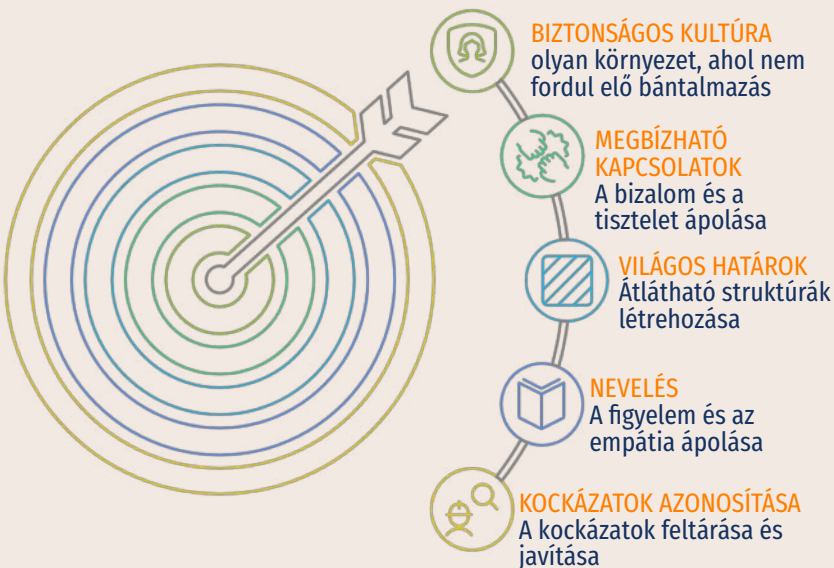
Saját jóllétem

- Kétség esetén tudtam segítséget vagy iránymutatást kérni.
- Nem éreztem magam egyedül nehéz helyzetekben.

Intézményi reflexió

- Vannak-e olyan helyek az iskolában, ahol nincs rendszeres felügyelet?
- Vannak-e elérhető csatornák az aggály közlésére?
- Részt vesznek-e a tanulók az őket érintő döntésekben?
- Van-e olyan látható csapat, amely a védelem kultúráját ösztönzi.

A MEGELŐZÉS KULTÚRÁJA



Hasznos források és kapcsolatok

- Helyi gyermekvédelmi koordinátor:
- Tartományi gyermekvédelmi politika: bitt.piarista.hu
- Jelentési csatorna: help@bitt.piarista.hu

02



2. Védelem a lelkipásztori és egyházközségi környezetben

- ▶ Papoknak, lelkipásztori munkatársaknak, katekétáknak, misszióban lévő híveknek, laikus vezetőknek

A plébánia és a lelkipásztori terek olyan helyek, ahová az emberek vigaszt, értelmet és kísérést keresve érkeznek. Biztonságos helyeknek kell lenniük, ahol a bizalmat nem árulják el, a hatalmat nem kényszerítik rájuk, és az emberi kapcsolatokat szabadságban és méltóságban élik meg.

Ez a füzet útmutatást nyújt a visszaélések megelőzéséhez, a legkiszolgáltatottabbak védelméhez és a lelkipásztori szolgálat etikus, alázatos és felelős magatartással történő gyakorlásához.

1. A védelem kultúrájának előmozdítása a lelkipásztori közösségben

A védelem nemcsak a pap vagy a vezetők feladata: az egész közösség éberségre és közös felelősségvállalásra hivatott.

- Mindenki részvételének és meghallgatásának előmozdítása.
- Biztonságos terek megteremtése a gyermekek, fiatalok és felnőttek számára.



A KÍSÉRÉS NEM AZT JELENTI,
HOGY IRÁNYÍTJUK A MÁSIK
ÉLETÉT, HANEM AZT, HOGY
SEGÍTÜNK NEKI MEGTALÁLNI
ÚTJÁT ISTENHEZ.

- Katekéták, önkéntesek és vezetők képzése.
- Legyenek látható csatornák a meghallgatásra és a bejelentésre.
- A védelem dimenziójának beépítése a liturgiába és a katekézisbe.

2. A lelkipásztori szolgálatban megjelenő kockázatok

A lelkipásztori környezet sajátos kockázatokat rejt magában:

- torz hatalmi viszonyok fel nem ismerése
- a lelki vezetés és a személyes kapcsolatok összetévesztése
- félreértett titoktartás
- korlátok és felügyelet nélkül gyakorolt hatalom
- a csend vagy a szenvedés spiritualizálása.

Ezek a dinamikák lelkiismereti visszaélésekhez, érzelmi vagy lelki manipulációhoz és a valódi szabadság hiányához vezethetnek.

3. Korlátok a lelki vezetésben, a szentségek gyakorlásában és a magánélet határai

A kísérés nem azt jelenti, hogy irányítjuk a másik életét, hanem azt, hogy segítünk neki megtalálni útját Istenhez.

A bűnbocsánat szentsége a tisztelet, nem a hatalom atmoszféráját kívánja.

- A lelkipásztori beszélgetéseknek világos keretben kell folyniuk (hely, idő, kíséret)
- A gyóntató vagy a lelki kísérelő soha nem erőltethet döntéseket, és nem használhatja a titoktartást manipulációra vagy tiltott ügyek fedezésére.



**GYAKORLATAINK KÖZÖS
ÉRTÉKELÉSE A LELKIPÁSZTORI
ÉRETTSÉG JELE.**

4. A kiszolgáltatott emberek gondozása lelkipásztori kontextusban

Sok ember, aki a plébániához vagy a lelkipásztori munkatárshoz fordul, törekeny pillanataiban teszi ezt: gyász, betegség, különválás, szegénység, migráció, függőség.

Ez megköveteli:

- az empatis és körütekintő meghallgatást
- a felajánlott segítség határainak egyértelmű meghatározását
- a hálózati együttműködést: szükség esetén a szakemberekhez való továbbbírányítást
- az érzelmi vagy lelki függőséget okozó kapcsolatok elkerülését
- az egészséges kísérés felismeri saját korlátait.

A felelős lelkipásztor nem válik megmentővé vagy a hivatásos támogatás helyettesítőjévé.

Ellenkezőleg: a külső segítség szükségességének felismerése az etikusi védelem és a személy iránti tisztelet és törődés egyik formája.

Egy egészséges egyházköziségnek világos és hozzáférhető tanácsadói hálózata van.

5. Lelki vagy lelkiismereti visszaélések lelkipásztori kontextusban

Gyakori példák:

- „Isten azt akarja, hogy ezt tedd...” (lelki kényszerítés)
- „Ha ezt elmondod nekem a gyónásban, nem tudok segíteni neked” (szentségi zsarolás).
- „Ne mondd el senkinek, Isten már megbocsátott neked” (lelki álcázás).
- „Nincs szükséged pszichológusra, majd én segítek neked” (mások helytelen helyettesítése).

Jelek a kísért személynél:

- Félelem az ellenvéleménytől vagy a megkérdőjelezéstől
- Nyomasztó bűntudat vagy szégyenérzet
- Személyes szabadság elvesztése
- Érzelmi zavar vagy függőség

A lelkiismerettel való visszaélés néhány további jele:

- A lelkipásztori hűség összetévesztése a vak engedelmességgel
- A személyes döntések „Isten akarata” által való igazolása
- A személy elszigetelése a tágabb közösségtől
- Érzelmi függőség generálása a lelki kísérés álcája alatt
- A személy kapcsolatainak, barátságainak vagy életére vonatkozó döntéseinek irányítása
- Ha valaki nem érzi magát szabadnak, hogy megkérdőjelezzen dolgokat, kétségeit kifejezze, vagy más kísértöt keresen, akkor a kockázat valós

6. Ellenőrző lista a lelkipásztori kíséréshez

A lelkipásztori kísérésem során...

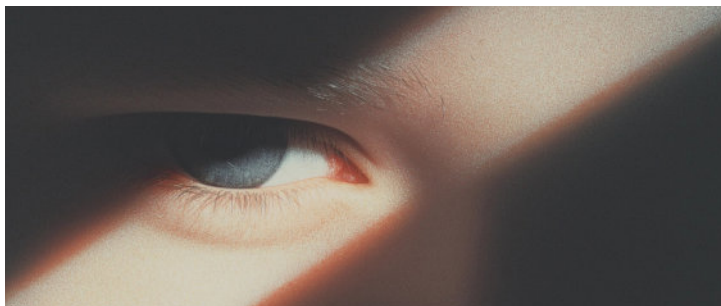
- Biztosítottam, hogy a másik személy szabadon dönthessen.
- Nem fejeztem ki személyes véleményemet Isten akarataként.
- Fenntartottam a találkozások meghatározott tereit és időpontjait.
- Elősegítettem a személy autonómiáját és növekedését.
- Kényes vagy zavaros helyzetekben tanácsot kértem másoktól.
- Elkerültem a kizárólagos vagy függő kapcsolatokat.

És a lelkipásztori közösségünkben:

- Vannak-e olyan tereink, ahol elmélkedni tudunk az általunk gyakorolt kíséresi stílusokról?
- Van-e utánkövetés azok számára, akik a lelki támogatásukat ajánlják fel másoknak?

- Elősegítjük a szabadságot, vagy ösztönözzük az érzelmi vagy lelki függőséget?
- Egyértelműen megkülönböztetjük-e a lelkipásztori munkát és a szakmai kísérést?

Gyakorlataink közös értékelése a lelkipásztori érettség jele.



ESETTANULMÁNY CSOPORTOS ELMÉLKEDÉSHEZ



„Lelki engedelmesség”

Karcsi, egy 23 éves fiatalember, lelki vezetésért fordul egy paphoz. Idővel a pap nagyon konkrét visszajelzéseket kezd adni neki a hivatásával, baráti kapcsolataival, sőt még azzal kapcsolatban is, hogy hol kellene élnie. Karcsi úgy érzi, nem tud ellenkezni, mert úgy gondolja, „ha nem engedelmeskedem, nem vagyok alázatos”. Amikor ezt megosztja az egyik barátjával, bűntudatot érez, amiért kétkedik.

Kérdések a csoport számára:

- Milyen aggályos jeleket látsz ebben a kapcsolatban?
- Milyen szerepet játszik az eltorzult spiritualitás?
- Mit tud Karcsi tenni? Mi a helyzet a pappal?
- Milyen intézményi védelem előzhette volna meg ezt?

7. Mit tegyünk egy aggályos helyzetben?

- Hallgassuk meg igyelmesen és tiszteletteljesen.
- Ne tekintsük jelentéktelennek vagy spiritualizáljuk azt, ami esetleg visszaélés.
- Konzultáljunk a védelmi bizottsággal vagy a elöljárókkal.
- Aktiváljuk az intézményi csatornákat, amennyiben szükséges.
- Kísérjük könyörülettel és igazságossággal a folyamatot, anélkül, hogy felfednénk azt.



Hasznos források

- Tartományi gyermekvédelmi eljárásrend
- védelmi koordinátor
- Speciális képzés a lelki vezetők számára
- A lelkiismereti visszaélésre vonatkozó egyházi és polgári jogi kritériumok



A cselekvés kötelesség, nem lehetőség

Az egyházban bizonyos magatartásformákat kötelezően jelenteni kell.

- A *Vos Estis Lux Mundi* (2023) dokumentum rögzíti a klerikusok vagy szerzetesek által szolgálatuk gyakorlása során elkövetett visszaélések bejelentésének kötelezettségét.
- Ezenkívül az *Egyházi törvénykönyv* (1983/2021), VI. könyve (1311-1399. kánonok) meghatározza a bűncselekményeket és az eljárásokat. Lelkipásztorként erkölcsi és jogi kötelességünk cselekedni.

Sok országban a polgári törvények is előírják a jelentéstételt, különösen, ha kiskorúak vagy kiszolgáltatott személyek veszélyeztetése áll fenn.

A tétlenség nem védi az egyházat: veszélyezteti azt.

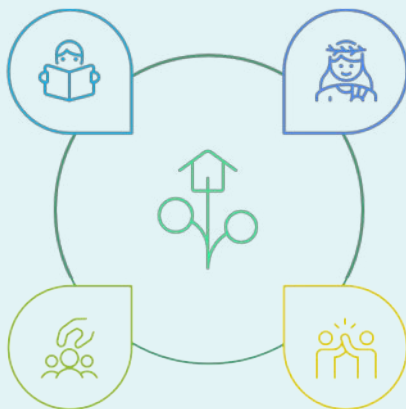
ALAPSZABÁLYOK EGY POZITÍV IRÁNYBAN NÖVEKVŐ KÖRNYEZETBEN

**FELKÉSZÜLÉS
AZ ÉLETRE**

Felruházza a gyermekeket és fiatalokat a felelősségteljes és szabad élet készségével

**EGÉSZSÉGES
KÖZÖSSÉGEK**

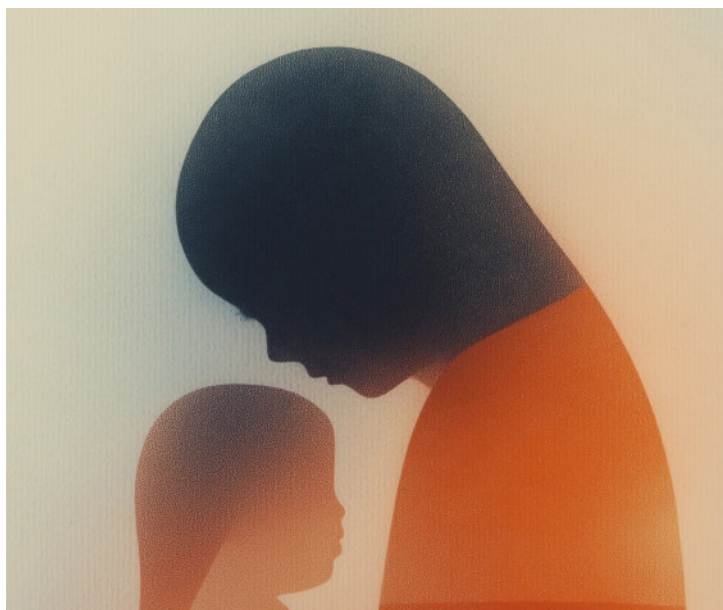
Olyan tereket teremt, amik a közös jóllétet mozdítják elő.

**MÉLTÓSÁG**

Biztosítja, hogy mindenkiel tisztelettel és becsülettel bántanak.

**AKTÍV
RÉSZVÉTEL**

Bátorít mindenkit a részvételre és az elköteleződésre.





03

3. Védelem a kollégiumokban, lakóotthonokban és a megosztott lakókörnyezetekben

- ▶ **Kollégiumok és bentlakásos intézmények vezetői, kiskorúakkal vagy fiatalokkal együtt élő szervezetek, oktatók, bentlakásos iskolák és lakóotthonok dolgozói számára**

A kollégiumokban, bentlakásos intézményekben való közös élet olyan mindennapi közelséget jelent, amely mélyrehatóan formáló hatással bírhat, vagy lehetséges kockázatot is jelenthet. Ezért ezekben a környezetekben nagyon egyértelmű kritériumokra van szükség ahhoz, hogy olyan közösségek jöjjenek létre, amelyek tisztelettel nevelnek, körültekintéssel kísérnek és felelősségteljesen gondoskodnak.

Ez a füzet konkrét útmutatásokat nyújt azok számára, akik gyermekeket, fiatalkorúakat kísérnek hosszú távú együttélés keretében. Célja, hogy segítséget nyújtson egy biztonságos, egészséges és tiszteletteljes környezet előremozdításában.

1. A lakókörnyezetre jellemző kockázatok

Kiskorúakkal vagy kiszolgáltatott személyekkel való együttélés esetén a kockázatok megnőnek, például:

- A személyes és az intézményi határok elmosódása
- Torz hatalmi viszonyok

- A lakó magányossága vagy elszigeteltsége
- A felügyelet vagy a személyzet rotációjának hiánya
- Megfelelő felügyelet és magánszféra nélküli terek
- A lakókörnyezet sajátos strukturális és kulturális védelmi szabályokat igényel.

2. A megosztott lakhatás legfontosabb kritériumai

A felelősségteljes gondozáshoz szükség van:

- Világos, mindenki által ismert eljárásrendekre, beleértve az átmeneti / időszakos személyzetet is.
- Egyértelmű időbeosztás: a nap strukturálása segít a biztonság megteremtésében.
- Szervezett felügyelet: nem elég „jelen lenni”, a megfigyelés és a kísérés is fontos.
- A magánélet tiszteletben tartása: a fürdőszobáknak, hálószobáknak, öltözőkódőhelyeknek megfelelő körülmények között kell lenniük.
- Kiegyensúlyozott felnőtt jelenlét: nem tolakodó, de közeli.
- Folyamatos párbeszéd a családokkal: közös felelősségvállalás a kísérés folyamatában.

3. Nevelési és érzelmi kapcsolatok: korlátok és kísérés

Az együttélés kontextusában:

- A nevelő vagy szerzetes nem „barát”, hanem felnőtt viszonyítási pont.
- A ragaszkodás nem teszi indokolttá a félreérthető fizikai kontaktust.
- A kísérés meghallgatást, nem pedig ellenőrzést jelent.



**A LAKÓKÖRNYEZET SAJÁTOS
STRUKTURÁLIS ÉS KULTURÁLIS
VÉDELMI SZABÁLYOKAT IGÉNYEL.**

- A szeretetnyilvánításnak mindig világosnak, megfelelőnek és félreérthetetlennek kell lennie.
- Kerülni kell a preferencián alapuló kapcsolatokat, különösen, ha azok másokat kizárnak.

A bizalom közös feladat

A közösségi együttélés minősége nem függ egyetlen nevelőtől vagy a személyzet egy tagjától. A csapat minden felnőtt tagjának aktív felelőssége van az általános légkör formálásában.

Fontos elkerülni, hogy egyetlen személy kiváltságos funkciókat vagy kizárólagos kötődési kapcsolatokat alakítson ki. Az egészséges kísérés közösségi jellegű, egyensúlyon, felügyeleten és kölcsönös bizalmon alapul.

4. Figyelem a napi rutinra és az informális pillanatokra

Az informális terek (étkezések, szünetek, házimunka, pihenés) kulcsfontosságúak:

- a fiatalok érzelmi állapotában bekövetkező változások megfigyelésére
- a kortársak közötti konfliktusok vagy visszaélések feloldására
- a bizalom légkörének megteremtésére a magánélet megsértése nélkül
- az önellátás, a higiénia, az együttlét elősegítésére.

A lakóhelyen belüli „mikroklíma” figyelemmel kísérése

Néha egy lakóhelyen belül is kialakulhatnak „mikroklímák” – zárt csoportok vagy olyan terek, ahol nincs valódi felügyelet. Ezekben a kontextusokban hajlamos kialakulni a kirekesztés, a kivételezés vagy akár a kortársak közötti visszaélés.

Az egész csapatnak figyelnie kell ezekre a kényes dinamikákra, amelyek különben észrevétlenek maradnának. A diszkrét és következetes felnőtt jelenlét elengedhetetlen.

A védelem a mindennapi részletekben rejlik.

5. Kerülendő viselkedésformák

- Kiskorúakkal vagy fiatalokkal egy szobában való alvás.
- Magánterületekbe való engedély nélküli belépés.
- Közös zuhanyzó vagy fürdőszoba egyidejű használata.
- Bántó, megalázó vagy szexuális tartalmú viccek mesélése.
- Felügyelet nélküli magánjellegű kommunikáció a közösségi hálózatokon.

6. Ellenőrző lista a bentlakásos intézmények számára

Berendezés és terek

- Egyértelmű szabályok vannak az időbeosztásra, a jelenlétre és a feladatokra vonatkozóan.
- A magánszféra tiszteletben tartása a hálószobákban és a fürdőszobákban.
- A közös helyiségek megfelelően felügyelet alatt állnak.

Emberi kapcsolatok

- A szeretet megnyilvánulásai megfelelőek és tisztelettudóak.
- Nincsenek kivételező vagy kizárólagos kapcsolatok.
- A lakók érzelmi változásait észreveszik és felügyelik.

Intézményi struktúrák

- Vannak terek a fiatalok meghallgatására.
- Rendszeres a kommunikáció a családokkal.
- Csapatmunka javasolt, nem pedig önállóan cselekvő egyének.

Milyen a közösségi légkörünk?

- Van-e bizalom arról beszélni, ami kényelmetlenül érint vagy aggaszt?



A VÉDELEM A MINDENNAPI RÉSZ-
LETEKBEN REJLIK.

- Úgy érzik-e a fiatalok, hogy meghallgatják őket, és tiszteletben tartják a magánéletüket?
- A felnőttek és a fiatalok közötti kapcsolatok kiegyensúlyozottak és felügyeltek?
- Elősegített-e a lakók közötti kölcsönös tiszteletet?
- Az egészséges környezet nemcsak funkcionális, hanem kapcsolati szempontból is igazságos.

7. Mi a teendő, ha kockázatot észlelünk?

- Ne várjunk a bizonyosságra: cselekedjünk az észszerű feltételezés nevében.
- Osszuk meg az aggályainkat a csapattal vagy a koordinátorral.
- Írásban rögzítsük a megfigyeléseket.
- Szükség esetén aktiváljuk az intézményi védelmi eljárásrendet.
- Mindig védjük a kiszolgáltatott személyt, kerülve a pánikkeltést, cselekedjünk.



Források és kapcsolatfelvétel

- Tartományi szabályok a bentlakásos és lakóotthonok számára
- Helyi védelmi koordinátor
- A megosztott lakókörnyezetekre vonatkozó védelmi eljárásrendek
- Folyamatos képzés a nevelési csapatok számára



ESETTANULMÁNY



„Túl közel”

Lali, egy 16 éves fiú, egy piarista bentlakásos iskolában él. Az egyik szerzetes nagyon szoros kapcsolatot alakított ki vele: meghívja a szobájába filmet nézni, nassolnivalót oszt meg vele, és különböző feladatokban segítőtársnak választja. Bár nincsenek határozott visszaélő megnyilvánulások, a többi fiú kezdi magát kényelmetlenül és kirekesztve érezni. Néhányan megjegyzik, hogy „kivételezésről van szó”.

Kérdések a csoportnak:

- Milyen kockázati tényezők jelennek meg ebben a kapcsolatban?
- Visszaélésről van szó, vagy csak az ítélőképesség hiányáról?
- Milyen hatással van ez a közösségi életre és a többi fiatalra?
- Hogyan lehetett volna megelőzni ezt a helyzetet?



04



4. Védelem az ifjúsági szolgálatban és a Kalazancius Mozgalomban

- ▶ Ifjúsági vezetőknek, csoportkoordinátoroknak, az ifjúsági és hivatásgondozási szolgálatban működő szerzeteseknek, önkénteseknek

Az ifjúsági szolgálat a piarista karizma egyik leggyümölcsözőbb és egyben legtörékenyebb területe. A fiatalok lelkesedéssel és sebezhetőséggel fordulnak hozzánk, keresik a hovatartozást, az értelmet, a kapcsolatokat és a teret a növekedéshez. Őket kísérni kiváltság – és nagy felelősség.

E füzet célja, hogy segítse az ifjúsági vezetőket és a Kalazancius Mozgalom koordinátorait, hogy a bizalom, az öröm és a kölcsönös törődés tereit építsék ki, ahol senki sem érzi magát nyomás alatt, kirekesztve vagy bizonytalanul.

Kulcsfogalmak: bántalmazás, határsértés, függőség

Mielőtt elmélyednénk a témában, tisztázzunk néhány alapfogalmat, amelyek segítenek azonosítani a különböző helyzeteket:

- **Visszaélés:** a hatalom vagy befolyás helytelen felhasználása személyes haszonszerzés céljából, egy másik személynek kárt okozva.
- **Határsértés:** érzelmi, fizikai vagy lelki határ átlépése beleegyezés, szükségesség vagy megfontolás nélkül.
- **Érzelmi függőség:** olyan kapcsolat, ahol az ember úgy érzi, hogy nem tud ellenkezni vagy elmenni büntudat avagy félelem nélkül.

- **Lelki manipuláció:** vallási nyelvezet használata döntések kikényszerítésére vagy ellenvetések elhallgattatására.
- **Kivételezés:** olyan kizárólagos kötődés létrehozása, amely egyenlőtlenséget vagy kirekesztést teremt a csoport tagjai között.
- **Grooming:** olyan fokozatos folyamat, amelynek során a bántalmazó szándékú személy bizalmat szerez, elszigeteli a fiatalt a csoporttól, és nem megfelelő gesztusokat tesz.

A bántalmazás néhány formája, amelyeket fel kell ismernünk

- **Elhanyagolás:** amikor egy fiatal alapvető fizikai vagy érzelmi szükségleteit folyamatosan nem elégítik ki. Például: a gyermekeket felügyelet nélkül hagyják, nem gondoskodnak a testi szükségleteiről, vagy nem biztosítják számára a megfelelő pihenést és táplálkozást.
- **Veszélyeztetés:** olyan helyzetek teremtése vagy eltűrése, amelyek a fiatalokat súlyos érzelmi vagy erkölcsi kockázatoknak teszik ki, még közvetlen károkozás nélkül is. Például: megalázás, nem megfelelő beszélgetéseknek vagy környezetnek való kitétel engedélyezése.
- **Rendszer szintű visszaélés:** amikor az intézményi struktúrák nem képesek megelőzni vagy kezelni a bántalmazást. Ez történhet a képzés hiánya, a kollektív hallgatás vagy a történetek bagatellizálása miatt.



Ifjúsági vezetés és a kortársak hatalma

Még a fiatal vezetők is gyakorolhatnak hatalmat. A Kalazancius Mozgalomban bátorítják a fiatalok aktív részvételét és az ifjúsági vezetést. Ez értékes, de felelősséggel is jár.



A TEKINTÉLY AKKOR ERŐSÖDIK,
AMIKOR ALÁZATOS, FELÜGYELT ÉS
MEGOSZTOTT.

Egy olyan fiatalra, aki csoportot vezet, vagy társait mentorája, mások is feltekintenek – és ez a csodálat könnyen átfordulhat befolyásba. Ezért van szüksége az ifjúsági vezetésnek etikai képzésre és felnőtt felügyeletére. Nem bizalmatlanságról van szó, hanem a fejlődés támogatásáról.

Egy fiatal vezetőnek tudnia kell

- hogy szerepe korlátokkal és odafigyelő meghallgatással jár,
- hogy nem szabad függőséget vagy kivételezést generálnia,
- hogy döntései és a viselkedése hatással van másokra.

1. Tipikus kockázatok az ifjúsági szolgálatban

Bizonyos az ifjúsági szolgálatban fellelhető minták, kockázatot jelenthetnek, ha nem kezelik őket megfelelően:

- Kétértelműség a formatív és az érzelmi kapcsolatok között.
- Az ifjúsági vezető idealizálása
- Zárt csoportok felügyelet nélkül
- Késő esti tevékenységek vagy kirándulások megfelelő szabályok nélkül
- A fiatalok nehezen tudják kifejezni kényelmetlenségüket, vagy jelteni a panaszukat.
- Túlzott, és a meghatározott céloktól eltérő szolgálatkészség.
- Tisztázatlan vagy hiányzó eljárásrend.

Hogyan különböztesd meg?

- Egészséges flört ↔ Zaklatás: az előbbi kölcsönös és tiszteletteljes; az utóbbi egyoldalú, tolakodó vagy kényszerítő.
- Közös viccelődés ↔ Nyilvános megalázás: a kölcsönös humor köteléket épít ki, a másik ismételt nevetségessé tétele megtöri a bizalmat.
- Aggályok megosztása a másikkal ↔ Pletyka vagy hamis vádaskodás: az aggály megosztása segítséget keres, a pletyka büntet vagy kizökkent az egyensúlyból.

- Kísérés ↔ Irányítás: kísérni annyit jelent, mint együtt menni valakivel; irányítani annyit jelent, mint a döntéseinket valakire erőltetni.



A vezető idealizálásának kockázata

Az ifjúsági szolgálatban gyakori, hogy a fiatalok a vezetőjüket erőteljes példaképnek tekintik. Amikor azonban ez a csodálat – korlátok és felügyelet nélkül – idealizálássá válik, érzelmi vagy lelki függőséget eredményezhet.

Az egészséges vezető felismeri a korlátait, elősegíti az önállóságot, keresi a visszajelzést és a kísérést.

A tekintély akkor erősödik, ha aláztos, felügyelt és megosztott.

A fiatalokúakra a mély spirituális és érzelmi nyitottság jellemző. A vezető belső referenciává válhat, akár anélkül is, hogy ezt észrevenné. Ezért lényeges, hogy a vezető ne használja ki ezt a kötődést önérvényesítésre vagy személyes szükségleteinek kielégítésére.

A határtalan idealizálás táptalajt teremt a lelki visszaélésnek, még akkor is, ha az nem szándékos. A felügyelet és az intézményi kísérés segít a kockázatok mérséklésében.

2. Biztonságos környezet létrehozása az ifjúsági szolgálat során

A védelem kultúrájának kiépítéséhez:

- Az együttlét és a kapcsolati határok világos szabályait alakítjuk ki.
- Kerüljük a kettesben töltött időt a kiskorúakkal, hacsak felügyelet vagy nyomon követés nem biztosított.
- Az eseményeket, kirándulásokat, táborokat, a védelem szempontjait figyelembe véve, alaposan megtervezzük.
- A fiatalok ritmusát, véleményét és döntéseit tiszteletben tartjuk.

- A részvételt és a tevékenységet ösztönözzük, nem pedig a függőséget.

3. A vezető–fiatal kapcsolat: a korlátok tiszteletben tartása

Az ifjúsági vezető nem egy idealizált „nagy testvér” vagy „kizárólagos bizalmas”. Ő egy érett kísérő, aki képes:

- Meghallgatni manipulálás nélkül
- Kísérni anélkül, hogy erőltetne
- Bátorítani anélkül, hogy irányítana
- Példát mutatni anélkül, hogy érzelmi vagy lelki függőséget generálna.
- Az ifjúsági vezetéshez alázatra, öntudatosságra és felügyeletre van szükség.



A védelemre való nevelés

Minden vezetés egyben lehetőség az etikai képzésre is. A Kalazancius Mozgalomban a fiatal vezetők képzése nem csupán logisztikai készségek kérdése, hanem a lelki ismeretük, a meghallgatási készségük, a felelősségtudatuk és a szolgálatkész magatartásuk formálásáról is szól.

Ezért a fiatal vezetők képzésének tartalmaznia kell:

- a védelem alapelveit,
 - érzelmi és kapcsolati határokat,
 - saját befolyásuk tudatosítását,
 - az értékelés és a felügyelet tereit.
- A gondoskodó vezető a legjobb védelmező a kortársakkal való visszaélésekkel szemben.

4. Kortársak közt: a fiatalok közötti visszaélések megelőzése

A veszélyek előfordulhatnak a kortársak között is:

- Csúfolódás (bullying), kirekesztés, verbális vagy testi agresszió.
- Szexuális zaklatás vagy érzelmi nyomásgyakorlás.
- Manipuláció a közösségi oldalakon vagy üzenetküldő alkalmazásokon.
- Felnőttek és kiskorúak közötti torz hatalmi viszonyok
- A csoportot kölcsönös tiszteletnek, a kortársak önállóságának és annak a közös elköteleződésnek kell vezetnie, hogy fel tudják ismerni és kezelni tudják a káros dinamikákat.



A védelem ifjúsági kultúrájának előmozdítása

A kortársakkal szembeni visszaélések megelőzése nem csupán az éberségről szól, hanem a képzésről is:

- az egészséges kapcsolatok tanításáról, az érzelmi és fizikai határok tisztázásáról, a tiszteletteljes nyelvezet és a közös felelősségvállalás támogatásáról
- az ifjúsági csoportnak meg kell tanulnia felismerni a káros magatartást, és éretten és tisztelettel kell tudni közbelépni.

A „kortárs segítők” felhatalmazása erősebb közösséget épít.

5. Digitális ifjúsági szolgálat: új kihívások

Ma a lelkipásztori szolgálat kiterjed a WhatsAppra, az Instagramra, és a videohívásokra is. Ez azt jelenti, hogy:

- Ne küldjünk feleslegesen magánüzeneteket.
- Ne használjunk kétértelmű jelentéssel bíró emojikat, mémeket vagy matricákat.
- Ne osszunk meg képeket intézményi kereteken kívül.
- Vezessünk nyilvántartást, és állapítsunk meg egyértelmű szabályokat a digitális csoportokra vonatkozóan.

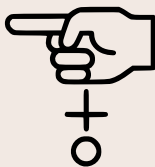


A ZAKLATÁSI HELYZET SZEREPLŐI

Az ifjúsági csoportok képzésének hasznos eszköze egy egyszerű infografika, amely a zaklatási helyzet különböző szerepeit ábrázolja. Ez egy műhelymunka vagy egy részvételen alapuló tevékenység alapjául szolgálhat.



ÁLDOZAT
támogatásra, meghallgatásra és védelemre van szüksége.



ELKÖVETŐ
világos határokkal kell szembesíteni és adni neki lehetőséget az elmélkedésre.



PASSZÍV SZEMLÉLŐ
az erőszak normalizálásának kockázatait hordozza magában.



**AKTÍV SZEMLÉLŐ/
TÁMOGATÓ**
az áldozat szövetségese lehet.



SEGÍTŐ
kötelessége a beavatkozás, a kísérés és a helyreállítás.

- A kiskorúakkal való minden interakcióhoz kísérési eljárásrendet és írásos szülői engedélyt kell csatolni, különösen a digitális környezetben.

ESETTANULMÁNY A CSOPORTOS REFLEXIÓHOZ



„Csak te értesz meg engem”

Ilona 17 éves lány, lelkesen vesz részt a Kalazancius csoportban. Nagyon szoros a kapcsolata a koordinátorával, akivel állandóan üzeneteket küldözgetnek egymásnak nagyon személyes dolgokról. Egy nap azt válaszolta Ilonának: „Nem tudom, hogy csak a csoportvezetőd vagyok-e... Azt hiszem, különleges vagy számomra”. Ilona összezavarodik, és nem tudja, kivel beszéljen a dologról.

Kérdések a csoporthoz:

- A kockázat mely tényezői figyelhetők meg ebben a szituációban?
- Mit kellene tennie Ilonának, és mit kellene tennie a csoportvezetőnek?
- Hogyan lehetett volna megelőzni ezt a helyzetet?
- Milyen ifjúsági kultúrát szeretnének népszerűsíteni?

6. Ellenőrző lista koordinátorok és vezetők számára

Kapcsolat a fiatalokkal

- Megfelelő érzelmi és fizikai határokat tartottam fenn.
- Kerültem a kizárólagosságot vagy a függő kötődéseket.
- Meghallgattam anélkül, hogy erőltettem volna valamit vagy manipuláltam volna.

Tevékenységek és terek

- A tevékenységeket egyértelmű védelmi kritériumok alapján terveztem meg.
- Felügyeltem a közös és informális tereket.

- Tiszteletben tartottam minden egyes személy magánszféráját.

Digitális környezet

- Nem küldtem félreérthető vagy nem megfelelő üzeneteket.
- A kommunikációt az intézményi kereteken belül tartottam.
- A digitális teret a lelkipásztori munka részeként kezeltem.

Felügyelet

- Kétség esetén segítséget kértem.
- Érzékeny ügyekben nem cselekedtem egyedül.
- Nyitott voltam a képzésre és a visszajelzésre.

Csapatként

- Kínálunk-e olyan biztonságos tereket, ahol a vezetők megszathatják az aggályukat?
- Van-e felügyelet az ifjúsági vezetői szerepben lévők számára?
- Megelőzzük-e az érzelmi függőséget a kapcsolatokban?
- A befogadó nyelvezetre, az aktív meghallgatásra és határok tiszteletben tartására vagyunk képezve?

Az ifjúsági vezetés soha nem egyéni tevékenység

- Egyetlen fiatal sem vezethet egyedül csoportot. A vezetői folyamatot támogatnia kell egy elérhető, felelősségteljes felnőtt közösségnek.

A Kalazancius Mozgalomban

- Egy ifjúsági csoport vezetését soha nem bízzák teljesen egy fiatalra felnőtt felügyelete nélkül.
- Minden vezetői képzés tartalmaz lehetőségeket a felülvizsgálatra és a kísérésre.
- A felnőtt animátorok feladata az irányítás, a törődés és szükség esetén a korrekció.
- A közös felelősségvállalás a védelmezés része.



MIT TEGYÉL ÉS MIT NE TEGYÉL CSOPORTVEZETŐKÉNT?

AMIT TEGYÉL...	AMIT KERÜLJ...
Hallgass meg anélkül, hogy félbeszakítanád a másikat vagy ítélnél felette.	Minimalizálj („Biztos vagyok benne, hogy nem volt semmi”).
Köszönd meg a másik fél bizalmát.	Ígérj teljes titoktartást.
Állíts fel egyértelmű határokat.	Vonódj be teljesen érzelmileg.
Konzultálj a csapattal vagy a koordinátorral.	Egyedül szembesítsd az állítólagos elkövetőt.
Figyeld meg a viselkedés változásait.	Hagyd figyelmen kívül a figyelmeztető jeleket.
Használj az intézményi csatornákat.	Küldj szükségtelenül magánüzeneteket.
Kísérj anélkül, hogy függőséget teremtenél.	Legyél a fiatal egyetlen bizalmasa vagy érzelmi mentője.

7. Mi a teendő, ha egy fiatal valami komoly dolgot oszt meg?

- Hallgasd meg nyugodtan, anélkül, hogy ítélnél.
- Köszönd meg a bizalmát, ne ígérj teljes titoktartást.
- Ne kezdj el nyomozni egyedül.
- Tájékoztasd a felelős felnőtteket és a védelmi koordinátort.
- Tisztelettel kísérd a folyamatot, anélkül, hogy helyettesítenéd a szakmai segítséget.

Ha kockázat áll fenn, nem maradhatunk csendben.

- A bántalmazás gyanúját vagy jelét haladéktalanul jelenteni kell.
- A *Vos Estis Lux Mundi* és más egyházi normák szerint a lelkipásztori vezetők kötelesek a komoly eseteket jelenteni.
- Számos országban a polgári jogszabály is előírja a jelentési kötelezettséget, különösen, ha kiskorúakra nézve áll fent a veszély.
- A kiszolgáltatott személy védelme elsőbbséget élvez a csoport vagy a csoportvezető védelmével szemben.

Hogyan lehet a legjobban reagálni arra, ha valaki megnyílik előttünk?

- Irányítsd a reakciódat: Maradj nyugodt. Kerüld a megdöbbenés kimutatását, ami miatt a fiatal személy elvesztheti a biztonságérzetét.
- Erősítsd meg, hogy helyesen tette, hogy elmondta: „Köszönöm, hogy elmondtad. Helyesen cselekedtél, amikor megosztottad.”
- Magyarázd el a következő lépéseket: „Beszélni fogok [a koordinátor neve], hogy megfelelően tudjanak segíteni neked. Nem vagy egyedül.”

Miért maradnak néha csendben a fiatalok?

A fiatalok sokféle okból lassan beszélnek komoly dolgokról:

- Félnek attól, hogy nem hisznek nekik.
- Félnek attól, hogy bajt okoznak a csoportvezetőnek.
- Hűségeselek az elkövető felé.
- Szégyenkeznek vagy nehezen tudják megfogalmazni a történeteket.
- Bizonytalanok a tapasztaltak súlyosságában.
- Ezek szem előtt tartása segít abban, hogy nagyobb empátiával és törődéssel reagáljunk.

A meghallgatás kultúrájának ösztönzése

Ahhoz, hogy a fiatalok szabadon merjenek beszélni, nem elég, ha van védelmi eljárásrend. A mindennapos odafigyelés kultúrájára van szükség:

- Emlékeztessük a fiatalokat rendszeresen arra, hogy beszélhetnek csoportvezetőkkel vagy felelős felnőttekkel.
- Tüntessük fel a találkozóhelyeken a védelmi koordinátorok elérhetőségi adatait.
- Gyakoroljuk a tiszteletteljes, nyílt és elérhető kommunikációt: a csoportvezető hozzáállása is számít.

További megfontolások a különösen kiszolgáltatott fiatalokkal kapcsolatban

Egyes fiatalok személyes történetük, fogyatékoságuk, társadalmi elszigeteltségük vagy korábbi bántalmazási tapasztalataik miatt még kiszolgáltatottabbak lehetnek, és még nagyobb odafigyelést és gyengédséget igényelnek. Az ilyen helyzetekre való éberség lehetővé teszi a hatékonyabb megelőzést és a gyengédebb gondoskodást.

A másokkal való törődéshez saját magunkkal való törődés is szükséges

Ha egy helyzet személyesen érinti Önt, beszéljen egy másik felnőtt vezetővel, vagy kérjen támogatást. Normális, ha bizonyos helyzetekben megrendültnék, fáradtnak vagy bizonytalanoknak érezzük magunkat.

A felügyelet, a csoportos felülvizsgálat vagy a külső segítség szintén része a védelmi kultúrának.



Források és támogatás

- Kézikönyvek az ifjúsági szolgálathoz és a Kalazancius Mozgalomhoz
- Tartományi eljárásrendek az ifjúsági tevékenységekhez
- Folyamatos képzés a csoportvezetők számára
- Kapcsolatfelvétel a védelmi koordinátorral

05



5. Védelem a kezdeti képzésben és a hivatáskeresésben

- ▶ **Növendékképzőknek, hivatásgondozóknak, a szerzetesi képzésben résztvevő személyeknek, vizsgáztató bizottságoknak**

A kezdeti képzés a kegyelem és egyben a sebezhetőség időszaka is. Azok, akik hivatás útjára lépnek, a keresés, érzelmi érés és az értelemkeresés folyamatában vannak. Emiatt a növendéknevelő és a jelölt közötti kapcsolat törődést, etikát, odafigyelést és világos határokat igényel.

E füzet célja, hogy kritériumokat nyújtson a visszaélések megelőzésére, az alázatos kísérésre és a szabadságot, a felelősséget és a teljes növekedést elősegítő formáló közösségek kialakítására.

1. Egyéni kockázatok a kezdeti képzésben

- Felügyelet nélküli torz hatalmi viszonyok
- A lelki vezetés és a fegyelmi tekintély összetévesztése
- A kételyek félelem nélküli kifejezéséhez szükséges tér hiánya
- Belátás nélkül „Isten akarataként” indokolt követelések
- A külső kísérés vagy a növendéknevelők értékelésének hiánya

2. Egészséges nevelői kultúra

A biztonságos formatív kultúra alapja:

- A lelkiismeret és a személyes szabadság tisztelgetben tartása
- A szerepek és funkciók tisztázása (növéndéknevelő, előjáró, gyóntató, kíséző)
- Strukturált és védett terek a párbeszédhez
- A folyamat és az azt kísézők folyamatos értékelése
- A hivatásbéli döntéshozatal és az azonnali engedelmeség valódi megkülönböztetése

3. Visszaélés a lelkiismerettel a képzés közben

A lelkiismerettel való visszaélés a belső szabadságot manipuláló erőszak egyik formája.

Példák

- „Ha kételkedsz, az azt jelenti, hogy nincs hited.”
- „Sose kérdőjelezd meg a növéndéknevelőt.”
- „Most csak engedelmeskedj, később majd megérted.”
- „Még nem tudod, mi a jó neked.”

Következmények

- Félelem az aggályok kifejezésétől
- Az önbecsülés és az autonómia elvesztése
- Valódi szabadság nélküli szakmai döntések
- Engedelmeségnek álcázott alárendeltség

4. Az érzelmi nevelés és a kapcsolatok ápolása

Az érzelmi érettség a képzés kulcsfontosságú célja:

- A növéndéknevelő nem megy bele érzelmileg zavaros vagy kizárólagos kapcsolatba.
- A jelölteknek segít felismerni és ápolni az érzelmeiket.
- A közösségi életet és a közös felelősségvállalást ösztönzi.
- A testvéri korrekció nem válik nyilvános megaláztatássá.
- Kerül minden olyan gesztust, amelyet kétértelműnek lehet értelmezni.



A nevelőknek is szüksége van kísérésre

A hivatásgondozás érzékeny feladat, amely figyelmet, alázatosságot és folyamatos reflexiót követel.

Minden nevelő kapcsolódik egy külső felügyelethez vagy kísérőhöz, hogy megossza vele gondjait, áttekinthesse a kapcsolati dinamikákat, és növekedjék szerepében.

Szükség van intézményi struktúrára, amely értékeli a csapat nevelői teljesítményét – nem csak a neveltekét.



5. Strukturális védelem: megelőző intézkedések

- A növendéknevelők etikus kiválasztása és rendszeres értékelése
- A szerepek egyértelmű szétválasztása: ugyanaz a személy nem lehet egyszerre növendéknevelő, gyóntató és előljáró is
- Megfelelő és biztonságos terek a személyes beszélgetésekhez (nem túl magán, nem is túl nyilvános).
- Hozzáférhető bejelentési mechanizmusok – beleértve a képzésben részt vevőket is
- Speciális képzés a képzési csapat minden tagja számára

6. Ellenőrző lista a növendéknevelők számára

A szakmai kísérésem során...

- Elősegítettem a jelölt felelős szabadságát
- Meghallgattam anélkül, hogy bizonyos utakat erőltettem volna
- Tisztában voltam a szerepemmel és korlátaimmal
- Nem alakítottam ki érzelmileg függő kapcsolatokat
- Teret adtam a kételyeknek, és tisztelettel válaszoltam
- A kísérői szerepemet folyamatosan fejlesztettem

És egy formáló közösségként...

- Megvizsgáljuk-e a kapcsolati stílusainkat és dinamikáinkat?
- Nyíltan megvitatjuk-e a hatalmi struktúrákat, csendeket vagy függő kapcsolatainkat?
- Védelmezzük vagy gyengítjük a képzésben részt vevők szakmai szabadságát?



**A HIVATÁSOD CSAK AKKOR LESZ
VALÓDI, HA SZABADSÁGBÓL FA-
KAD.**

- Hajlandók vagyunk arra, hogy csapatként kísérjenek és értékeljenek minket?

7. A képzésben lévők számára

Tippek szabadságod és növekedésed megőrzéséhez:

- Felszólalhatsz, ha valami kellemetlenül érint vagy fájdalmat okoz neked.
- Az engedelmesség nem kényszerített hallgatást jelent.
- A lelkiismereted szent: senki nem veheti át a helyét.
- Ha valami nem tűnik igazságosnak számodra, keress kíséretet.
- Nem vagy egyedül: a képzés közösségi folyamat.

Hivatásod csak akkor lesz valódi, ha szabadságból fakad.

- A hivatásra vonatkozó döntés csak akkor lehet valódi, ha szabad és támogatott folyamatból születik, érzelmi, lelki vagy intézményes nyomás nélkül.
- Ha nem értesz egyet egy tanáccsal, vagy ha kétséget fejezel ki, az nem a hit hiányát jelenti, hanem a lelkiismeret gyakorlását.
- Hűségesnek lenni ahhoz az úthoz, amit felfedezünk, a hitteles hivatás része.

8. Mi a teendő, ha kockázatos helyzetet észlelünk?

A védelem kultúrája egyben cselekvés is.

Ha a növendéknevelő, a képzésben részt vevő, az előljáró vagy a csapat tagja

- a lelkiismerettel való visszaélés,
- a hivatással való manipuláció
- zavaros vagy kétértelmű kapcsolatok jeleit észleli, kötelessége cselekedni.

Ajánlott lépések:

- Beszéljen a helyi vagy tartományi védelmi koordinátorral.
- Dokumentálja, amit megfigyelt.
- Ne vizsgálódjon egyedül, de ne is maradjon csendben.
- Indítsa el a védelmi eljárásrendet, ha szükséges.

A lelki vagy a lelkiismereti visszaélést is jelenteni kell, ahogyan azt az egyházi jog (*Vos Estis Lux Mundi*, egyházjog) és számos polgárjogi törvény előírja.

A mulasztás meghosszabbítja a kárt. A felelős cselekvés védi az egyént és a közösséget.



Források és kísérés

- A rend képzési normái
- Kapcsolatfelvétel a helyi vagy tartományi védelmi koordinátorral
- Megbízható személyek a képzési csapaton kívül
- Speciális képzés a növendéknevelők számára
- Egyházi dokumentumok a lelkiismerettel való visszaélésről és a hivatásszabadságról

ESETTANULMÁNY A CSOPORTOS REFLEXIÓHOZ

**„Isten azt akarja, hogy itt legyél”**

Péter novícius. Úgy érzi, hogy ez nem az ő útja, de magisztere azt mondja neki: „Ez csak egy próba, és ha kilépnél, az menekülés lenne. Biztos vagyok benne, hogy Isten itt akar téged.” Péter nem érzi magát szabadnak, hogy bárki mással is beszéljen. Társai a megtorlástól való félelmükben nem merik támogatni a döntését.

Kérdések a csoport számára:

- Hol látjátok a lelkiismerettel való visszaélés kockázatát ebben a történetben?
- A kísérés milyen más útját lehetett volna választani?
- Milyen intézményi kultúra teszi ezt lehetővé vagy előzi meg ezt?



06



6. Védelem a vezetésben és irányításban

- ▶ Helyi és tartományi elöljáróknak, tanácsosoknak, intézményvezetőknek, szolgálatterületi felelősöknek, területi koordinátoroknak

A vezetés a vallási életben és az intézményeinkben nem csak szervezeti jellegű: lelkipásztori, evangéliumi és formáló jellegű. A felelősséget gyakorlók feladata az is, hogy biztonságos, átlátható és gondoskodó környezetet biztosítsanak.

Ez a füzet segít elmélkedni azon, hogy a vezetésnek milyen szerepe van az intézményes védelmi kultúra kiépítésében, túl a jogszabályoknak való megfelelésen.

1. A vezetés egyben gondoskodás is

- Az egyházban a hatalom nem választható el a szolgálatától és az elszámoltathatóságtól.
- A hatalommal való visszaélés nem mindig nyilvánvaló: rejtőzhet hallgatásban, kivételezésben, tétlenségben vagy a meghallgatás elmulasztásában.
- Jól vezetni annyit jelent, mint védeni, formálni, korrigálni és kísérni.
- A védett közösség egyben olyan közösség is, amely növekedni tud.

2. A vezetés intézményi felelőssége

A piarista vezetőnek kötelessége:

- Biztosítani, hogy naprakész és ismert védelmi szabályok és eljárásrendek legyenek érvényben.

- Felügyelni azok tényleges végrehajtását minden közösségben, munkában és tevékenységben.
- Biztosítani az összes tag folyamatos képzését.
- Elérhetőnek kell lennie az aggályok, a panaszok vagy a jelentések fogadására.
- Rendszeresen értékelje az intézményi környezetet és kapcsolatokat.



Vezetés azt is jelenti, hogy átalakuláson megyünk keresztül

A védelemorientált vezetés nem korlátozódik az eljárásrendek kezelésére és alkalmazására. A személyes és strukturális átalakulás útját jelenti.

A hatalom gyakorlása az egyházban ma megköveteli, hogy elhagyjuk az öncélú gyakorlatokat, a tekintélyelvű stílusokat vagy a hanyag rutinokat.

A gondoskodáson alapuló vezetés azt jelenti, hogy megnyitjuk a folyamatokat, elősegítjük az igazságot, és olyan közösségeket tartunk fenn, amelyek mernek félelem nélkül szembenézni a sebeikkel.

3. Konkrét vezetői feladatok a védelemben

Közösségi szinten

- A párbeszéd, a testvéri korrekció és a kölcsönös támogatás kultúrájának előmozdítása.
- Értékelje a kapcsolatok hangulatát a közösségben: vannak-e félelmek, vannak-e elhallgatások?
- Hallgasson meg aktívan mindenkit, beleértve a legfiatalabbakat vagy az újonnan érkezetteket is.
- Figyeljen a közösségen belüli érzelmi túlcsoportulásra vagy érzelmi elszigeteltségre, különösen a fiatalok vagy a kiszolgáltatottak esetében.
- Segítse elő az egészséges kötődéseknek, az érzelmi kifejezés tereinek és a testvéri kísérésnek a kialakulását.

Operatív szinten

- Biztosítsa a védelmi koordinátorok kinevezését és támogatását.
- Felügyelje a képzést, a találkozókát és a nyomon követés megvalósulását.
- Gyorsan és átláthatóan cselekedjen, ha aggályos helyzetet észlel.
- Alkalmazza – a védelmi koordinátorral egyeztetve és az eljárásrendnek megfelelően – a szükséges óvintézkedéseket, például a kapcsolattartásból vagy a vezetői feladatokból való ideiglenes eltávolítást. Ezen intézkedések célja az egyének védelme, a biztonságos környezet biztosítása és a folyamat integritásának megőrzése.

Egyházi környezetben

- Az intézmény átalakulási folyamatainak kísérése.
- Legyen óvatos olyan vallásos nyelvezet használatával, amely igazolja a hallgatást vagy a tekintélyelvűséget.
- Javasoljon alázatos, evangéliumi és közös felelősségvállaláson alapuló vezetést.

A vezetés nem azt jelenti, hogy egyedül kell lenni

A vezetőknek is szükségük van a kísérés, a meghallgatás és a felülvizsgálat tereire. A fájdalmas folyamatok kísérése, a nehéz döntések meghozatala vagy az érzékeny ügyekbe való beavatkozás érzelmi feszültséghez és az elszigeteltség kockázatához vezethet.

Néha vannak olyan vezetők, akiknek nincsenek támogató kapcsolataik a közösségen belül, és kizárólag külső kapcsolatokra támaszkodnak. Ez a magány vagy érzelmi kiegyensúlyozatlanság befolyásolhatja a másokkal szembeni ítélőképességüket vagy a másokhoz való viszonyulásukat.

Az emberi, lelki és szakmai támogató hálózat megléte a jó vezetés gyakorlatának része.



A cselekvés felelőssége nem delegálható

Amikor egy vezető tudomást szerez vagy megalapozott gyanú merül fel a visszaélésekről, kötelessége cselekedni.

- A *Vos Estis Lux Mundi* és az egyházjog előírja, hogy bizonyos magatartásformákat hivatalosan be kell jelenteni.
- A polgári jog szintén egyértelmű felelősséget állapít meg.

A cselekvés elmulasztása eltussolással érhet fel, és el-
lentétes az evangélium szellemiségével. Sok országban rá-
adásul büntetőjogi felelősséggel is jár a felelős pozícióban
lévők számára. Az etikus vezetés a nehéz döntésekben
mutakozik meg, nem csak a helyes szavakban.

4. Mi romolhat el a vezetésben?

- A konfliktusok láthatatlanná tétele vagy az aggályok jele-
inek minimalizálása.
- Az intézmény védelme az emberek helyett.
- A hatékony meghallgatáshoz szükséges terek megterem-
tésének elmulasztása.
- A konkrét jelzésekre való reagálás elmulasztása a „félre-
értett megfontoltság” miatt.
- Nem kísérik el azokat, akik jelentést tesznek, vagy akiket
vádolnak.



**A GONDOSKODÓ VEZETÉST NEM-
CSAK A HATÉKONYSÁGBAN,
HANEM AZ ÁLTALA KIVÁLTOTT
BIZALOM ALAPJÁN IS MÉRIK.**

5. Közösségi vagy intézményi hangulat felmérése

Kérdések a vezetők számára:

- Van-e bizalom az érzékeny kérdésekről való beszélgetéshez?
- Mikor tekintettük rá utoljára a közösségi gyakorlatunkra?
- Kihez fordulhat valaki aggályával? Az emberek tudnak-e róla?
- Ki kíséri és felügyeli a kísérőket?
- Hogyan kezeljük a hibákat és a konfliktusokat?
- Milyen kultúrát támogatunk a vezetésünk által?
- Szabadon beszélhetünk-e kényes kérdésekről?
- A vezető szerepeket etikus szempontok alapján vizsgálják-e felül?
- Vannak-e valódi terek a felelős, közös részvételre?
- Felülvizsgáljuk-e döntéseinket a legkiszolgáltatottabbakra gyakorolt hatásuk fényében?
- A gondoskodó vezetést nem csak a hatékonyságban, hanem az általa kiváltott bizalom alapján is mériük.

6. Ellenőrző lista piarista vezetők számára

- Elolvastam és ismerem a védelmi keretdokumentumot.
- Az általam vezetett közösségnek/munkának van egy védelmikoordinátora.
- Rendszeres teret biztosítok a kapcsolatokról, a hatalomról és a határokról folytatott párbeszédnek.
- Elérhető vagyok és rendelkezésre állok, hogy meghallgassam az aggályokat.
- Nem minimalizálom vagy delegálom automatikusan a saját felelősségemet.
- Olyan kultúrát támogatok, amelyben mindenki felelősnek érzi magát a védelemért.
- Kiképezték az etikus és megelőző vezetés gyakorlatára.

7. Az általunk támogatott kultúra

A vezetés kulcsfontosságú ahhoz, hogy a szavakból tettek legyenek:

- Az egészséges struktúrák előmozdítása
- A szabad és felelős kapcsolatok előmozdítása
- A folyamatos képzés támogatása
- Alázattal felügyelet és felülvizsgálat
- A gondoskodó közösség látható tanújának kell lenni.



Források és támogatás

- Védelmi keretdokumentum
- Általános vagy tartományi védelmi koordinátor
- Intézményi értékelési modellek
- Szakosított képzés előjárók és vezetők számára
- Kísérőhelyek a vezetők számára



ESETTANULMÁNY A CSOPORTOS REFLEXIÓHOZ



„Majd később megbeszéljük”

Egy hitoktató tájékoztatja a helyi elöljárót, hogy furcsa viselkedést észlelt egy egyházi személy és egy fiatal között. Az elöljáró azt mondja: „Köszönöm, hogy szóltál, de kezeljük ezt diszkréten. Nem jó ötlet hangoskodni. Majd később nyugodtan megbeszéljük.”

Hetek teltek el válasz nélkül. A hitoktató semmibe véve érezte magát. Mások elkezdték megjegyezni, hogy a kérdést eltussolják.

Kérdések a csoporthoz:

- Mi ment rosszul az elöljáró válaszában?
- Milyen következményei vannak a tétlenségnek?
- Hogyan lehetett volna etikusabban és átláthatóbban kezelni az ügyet?

Megjegyzés a további elmélkedéshez:

Ilyen helyzetben a hitoktátónak közölnie kell aggályát a védelmi koordinátorral. Ha nem kap választ, forduljon a tartományfőnökhöz. A rendszer célja, hogy elkerülje az ügyek elakadását vagy elhallgatását.

07



7. Hogyan reagáljunk a bejelentésekre, a gyanúkra és a vádakra?

- ▶ Minden tagnak és munkatársnak, különös tekintettel az előljárókra, védelmi koordinátorokra, nevelőkre, oktatókra, és lelkipásztori felelősökre

Annak ismerete, hogy hogyan kell megfelelően reagálni, amikor valaki bántalmazó helyzetet tár fel, vagy gyanút fogalmaz meg, az egyik legkényesebb és legfontosabb védelmi feladat. A rossz válasz több kárt okozhat, mint maga a bántalmazás.

Ez a füzet gyakorlati, etikai és intézményi kritériumokat kínál az igazságossággal, együttérzéssel és felelősséggel történő esetfogadáshoz, cselekvéshez és kíséréshez.

1. A három alapvető válasz

Amikor bejelentést kapunk, az alábbiak mentén kell cselekednünk:

- **Komolyság:** minden bejelentést komolyan kell venni, még akkor is, ha az kétértelműnek vagy hiányosnak tűnik.
- **Gyorsaság:** a gyors intézkedés a védelem kulcsa.
- **Tisztelet:** minden érintett személy méltóságának védelme, ítélkezés és előítélet nélkül.

2. Mit fedhet fel egy személy?

- A bántalmazás közvetlen meg tapasztalását
- Gyanúját valamiről, amit látott vagy hallott.
- Egy tisztázatlan nyugtalanságot vagy aggályt
- Egy másik személy nevében tett tanúvallomást

Mindegyiket gondosan meg kell hallgatni, és megfelelően továbbítani kell.



Mi a teendő, ha valaki bántalmazó helyzetet jelent?

1. Meghallgatás: Figyelmesen és ítékezés nélkül hallgassuk meg.
 2. Dokumentálás: Jegyezzük fel világosan a megosztottakat (személyes értelmezés nélkül).
 3. Jelentés: Értesítsük a felelős személyt a belső eljárásrendnek megfelelően.
 4. Támogatás biztosítása: Ajánljunk megfelelő kíséretet az érintett személynek.
 5. Az intézményi folyamat aktiválása: Kövessük a vizsgálathoz vagy a továbbításhoz megadott lépéseket.
- Megjegyzés: Soha ne vizsgálódjunk egyedül, és ne ígérjünk abszolút titoktartást.

3. Mit tegyünk, ha bejelentést kapunk?

Tennivalók:

- Hallgassuk meg tisztelettel, félbeszakítások nélkül.
- Mutassuk ki, hogy rendelkezésre állunk, és értékeljük a bizalmat.
- Ha lehetséges, készítsünk világos jegyzeteket (kérdősködés nélkül).
- Tájékoztassuk a személyt, hogy intézményi eljárásrendet kell aktiválnunk.
- Védjük meg a titoktartást, anélkül, hogy abszolút titoktartást ígérnénk.
- Azonnal vegyük fel a kapcsolatot a védelmi koordinátorral.



**NINCS SZÜKSÉG BIZONYOSSÁGRA
A CSELEKVÉSHEZ.**

Nincs szükség bizonyosságra a cselekvéshez.

A gyanú sok esetben közvetett megjegyzésekből, a személy viselkedésének változásából vagy finom jelekből ered. Nem a meghallgatónak kell eldöntenie, hogy az információ igaz-e vagy sem. A szerepe az, hogy cselekedjen:

- Tisztelettel és nyomásgyakorlás nélkül fogadja a bejelentőt.
- Konzultáljon a védelmi bizottsággal vagy intézményi kapcsolattartóval.
- Jegyezze fel a hallottakat egy hivatalos jelentésben, még akkor is, ha az nem tűnik egyértelműnek vagy bizonytalanak hat. Minden bejelentést dokumentálni kell.

Ha a beavatkozás előtt abszolút bizonyosságra vár, az tovább növeli a kárt.

4. Mit NE tegyünk?

- Ne kisebbítsük az ügyet: „Biztos vagyok benne, hogy nem volt szándékos”.
- Ne ígérjünk abszolút titoktartást.
- Ne vizsgáljuk ki az ügyet egyedül.
- Ne ítélkezzünk vagy vonjunk le elhamarkodott következtetéseket.
- Ne szembesítsuk intézményi felhatalmazás nélkül az állítólagos elkövetőt.
- Ne tegyük ki az érintett személyt új kockázati helyzetnek.

5. Az intézményi út: szervezetként cselekedni

- Vegyük fel a kapcsolatot a védelmi koordinátorral, aki gondoskodik a tartományi vagy helyi eljárásrend aktiválásáról, az eset nyilvántartásba vételéről, a kockázatértékelésről, adott esetben a polgári és egyházi hatóságokkal való kommunikációról, valamint a megfelelő kísérésről.
- Írásban rögzítsük a történeteket, értelmezés és ítélkezés nélkül, csak az ellenőrizhető tényeket rögzítve.

- Értékeljük, hogy szükséges-e az érintett személy azonnali védelme (kapcsolatok korlátozása, ideiglenes változtatások).
- Értesítsük a polgári és egyházi hatóságokat, ha az a jogszabályoknak és az intézményi előírásoknak megfelelően szükséges.
- Biztosítani kell az érintett személy, valamint szükség esetén más érintett személyek lelkipásztori, pszichológiai és jogi támogatását.



ESETTANULMÁNY A CSOPORTOS ELMÉLKEDÉSHEZ



„Mi van, ha nem igaz?”

Egy 15 éves fiú elmondja egy tanárnak, hogy egy másik pedagógus „furcsán fogdossa”. A tanár tétovázik: a vádlottat sokan kedvelik, a fiatal szavai pedig kétértelműek. „Mi van, ha csak kitalálta? Mi van, ha túloz?” Úgy dönt, hogy vár... három hét telik el mindenféle kommunikáció nélkül.

Kérdések a csoportnak:

- Milyen hibákat követtek el?
- Milyen következményei vannak a késlekedésnek?
- Hogyan lehet segíteni a fiatalnak, még akkor is, ha később kiderül, hogy nem történt visszaélés?

6. Gondoskodás minden érintett személyről

Az érintett személynek:

- Biztosítsuk az érzelmi és lelki támogatást.
- Kerüljük a felesleges vagy vádaskodó kérdéseket.
- Védjük a magánéletüket.
- Könnyítseük meg a szakmai segítséghez való hozzáférést.

A félelem nélküli meghallgatáshoz való jog.

Azoknak, akik bántalmazó helyzetet jelentenek, nemcsak arra van szükségük, hogy higgyenek nekik: biztonságban kell érezniük magukat ahhoz, hogy beszéljenek. Ezért minden válaszadási folyamatnak biztosítania kell:

- Nyomástól és megfélemlítéstől mentes teret.
- Lehetőséget a kísérésre a folyamat során.
- Egyértelmű tájékoztatást arról, hogy mi fog történni a tanúvallomás után.
- Az érintett személynek soha nem szabad úgy éreznie, hogy egyedül van, vagy hogy problémaként kezelik őt.

Az eljárás nem ér véget a panasztétellel.

A nyomon követés elengedhetetlen:

- Ellenőrizni kell, hogy az érintett személyt nem érik-e megtorlások vagy elszigeteltség.
- Szükség esetén lelki vagy pszichológiai támogatást kell nyújtani.
- Folyamatosan tájékoztassuk az érintett személyt a folyamat előrehaladásáról.
- A védelem és a gondoskodás nem korlátozódik az első meghallgatásra: kiterjed a jóvátétel és az igazságszolgáltatás teljes folyamatára.

A vádlottnak (ha van ilyen):

- Őrizzük meg az ártatlanság vélelmét.
- Biztosítsuk a jogait az eljárás során.

- Védjük meg a kívülálló feleket a szükségtelen botrányoktól.
- Kerüljük el a vizsgálat előtti büntetést.

A közösség felé:

- Gondoskodjunk a biztonságos érzelmi légkörről.
- Kerüljük a pletykákat és a kollektív ítéleteket.
- A fájdalmat és a zavarodottságot kísérvük körültekintéssel.
- Közöljük világosan a lényeges dolgokat. A kétértelműség táplálja a pletykákat: jobb, ha keveset mondunk, de azt világosan.



Meghatározott jogok

A bejelentő jogai

- Nyomásgyakorlás és ítélezés nélküli meghallgatás.
- Megfelelő kíséréshez való hozzáférés az eljárás során.
- Tájékoztatást kapni az eljárásról és annak ütemezéséről.
- Nem lehet megtorlásnak vagy elhallgattatásnak kitenni.

A vádlott személy jogai

- A vádról való tájékoztatás a megállapított eljárásrendnek megfelelően.
- Jogi és lelkipásztori segítséget kapjon.
- Nem kerülhet nyilvánosságra a megfelelő értékelés előtt.
- Az eljárásban való részvétel a tisztességes eljárás garanciájával.

Elővigyázatossági intézkedések

A hitelesség kezdeti vizsgálatát követően és az intézményi eljárásrendben előírtak szerint a vádlottat ideiglenesen el lehet távolítani a felelős pozícióból vagy a kiszolgáltató személyekkel való kapcsolattartásból. Ez nem jelent bűnösséget, hanem inkább az egyének védelmét és az eljárás integritásának megőrzését szolgálja.



AZ INTÉZMÉNYEN KÍVÜLI JELENTÉSTÉTEL

Mikor, hogyan és ki által?

Az egyháznak: A *Vos Estis Lux Mundi* (2023) szerint bizonyos eseteket jelenteni kell az illetékes egyházi hatóságnak, különösen akkor, ha azok egyházi személyeket vagy szervezeteket érintenek.

→ Ezt a jelentést a generális atya teszi meg, miután az intézményi csatornákon keresztül megkapta az információt.

A polgári hatóságnak: Számos országban a törvény előírja a kiskorúakkal vagy kiszolgáltatott személyekkel szembeni visszaélésekkel kapcsolatos helyzetek bejelentését.

→ Ezt a bejelentést a védelmi koordinátor, bizonyos esetekben pedig a tartományfőnök teszi meg, a helyi védelmi eljárásrend és törvények által meghatározottak szerint.

Mindkét úton: Az egyházi eljárás nem helyettesíti a polgári folyamatot, és fordítva sem. Mindkettőt felelősségteljesen kell mérlegelni.

- Minden tartománynak vagy demarkációnak ismernie és alkalmaznia kell a saját környezetében hatályos polgári és egyházi rendelkezéseket.
- A világos jelentéstétel az igazságos gondoskodás egyik formája.



Az intézményen belüli jelentéstétel: a felelősségi lánc

- Minden aggályt, gyanút vagy vádat a tartományi védelmi koordinátornak kell jelenteni.
- Ő sürgősen megosztja azt a tartományfőnökkel, és a generális atyával, ha az eset súlyossága megkívánja.
- A generális atya az általános védelmi koordinátorral együtt a rendi eljárásrend szerint fog eljárni.

7. Ellenőrző lista: felelősségteljes válasz

A bejelentés kézhezvételekor...

- Meghallgattam, anélkül, hogy félbeszakítottam vagy előítéleteket fogalmaztam volna meg.
- Megköszöntem a bizalmat, és felajánlottam a támogatásomat.
- Nem ígértem abszolút titoktartást.
- Világosan feljegyeztem a tényeket, és megosztottam azokat a védelmi koordinátorral.
- Az eljárásrendnek megfelelően értesítettem a megfelelő hatóságokat.
- Nem cselekedtem egyedül vagy az intézményi csatornákon kívül.
- Óvatosan fogalmaztam és viselkedtem.
- Fenntartottam a szükséges titoktartást.

Kérdések az önreflexióhoz:

- Meghallgatjuk-e anélkül, hogy félbeszakítanánk vagy kibebítenénk a problémát?

- Tudjuk-e, mit kell tennünk, ha bántalmazásról kapunk jelentést?
 - Tisztában vagyunk-e azzal, hogy kihez kell fordulni az intézményen belül?
 - Megértjük-e, hogy nem az a feladatunk, hogy ítélkezzünk, hanem hogy aktiváljuk a megfelelő eljárásrendeket?
- Ha elgondolkodunk ezeken a kérdéseken, felkészülünk a felelősségteljes válaszadásra.



Források és segítség

- Védelmi keretdokumentum
- Tartományi eljárásrend a visszaélések kezelésére
- Kapcsolatfelvétel a védelmi koordinátorral
- Pszichológiai és lelki támogató hálózat
- Speciális képzés a válaszadás és a kísérés terén



08



8. A védelmi kultúra felé

- ▶ Minden tagnak és munkatársnak, különös tekintettel a vezetőkre, a képzési csapatokra, a tanácsokra, a küldetési területek felelőseire

Az eljárásárendeken, védelmi szabályokon vagy alkalmankénti beavatkozásokon túl a védelem egy kultúra: a kapcsolatteremtés, a szervezés, a hatalomgyakorlás, a törődés és a törődés megengedésének egy módja.

E füzet célja, hogy a Kalazancius karizmájához való kreatív hűség részeként segítsen nekünk megtenni a lépést a reaktív megelőzéstől a kulturális átalakulás felé.

1. Mit értünk a védelem kultúrája alatt?

Olyan értékek, gyakorlatok és struktúrák összességét, ahol:

- a méltóság és a kölcsönös gondoskodás elsőbbséget élvez,
- a hatalmat szolgálatként gyakorolják, elszámoltathatósággal,
- a kapcsolatok szabadok, biztonságosak és formáló jellegűek,
- a párbeszéd, az aktív meghallgatás és a testvéri korrekció normális,
- az átláthatóság, az alázat és a kitartás a hibákkal szemben is gyakoroljuk.

2. Kulturális akadályok, amelyeket át kell alakítanunk

- Klerikalizmus és hatalomkoncentráció
- Intézményi titoktartás és az értékelés hiánya
- Normalizált hallgatás a helytelen viselkedéssel szemben

- Kétértelmű és rosszul felügyelt kapcsolatok
- A felelősség gyakorlása során a képzés vagy a felülvizsgálat hiánya
- Bénító társadalmi félelem a fájdalommal szemben: félelem attól, hogyan reagálnak majd az emberek, ha a szenvedés napvilágra kerül.



A hatalommal való visszaélés, mint strukturális akadály

- A védelem kultúrája megköveteli a hatalom megélesítésének átalakítását.
- A klerikalizmus, a túlzott központosítás, a nyílt beszédhez szükséges biztonságos terek hiánya vagy a vezetők szakralizálása visszaélésekre hajlamos környezetet teremt.
- A kultúra megváltoztatása magában foglalja a struktúrák, nyelvek és szokások felülvizsgálatát, amelyek az intézményt védik, de nem mindig az embereket.
- Csak egy decentralizált közösség tud igazán törődni.

3. A biztonságos kultúra kialakításának elemei

a) Etikus és részvételen alapuló vezetés

A vezető törődik, figyel és tanul. Elősegíti a közös felelősségvállalás struktúráit.

b) Folyamatos képzés

A védelmet nem lehet egyszer s mindenkorra megtanulni. Frissítést, reflexiót és folyamatos megkérdőjelezést igényel.



AZ ÉRETTSÉG NEM A HIBÁK HIÁNYA, HANEM A HIBÁK FELISMERÉSÉNEK, KIJAVÍTÁSÁNAK ÉS A BELŐLÜK VALÓ TANULÁSNAK A KÉPESSÉGE.

c) Terek a közösségi felülvizsgálatra és meghallgatásra

Közösségek, amelyek bizalmasan beszélnek kapcsolataikról, korlátaikról, stílusaikról.

d) Élő és ismert eljárásrend

Nem elég, ha vannak szabályok. Ismertnek, hozzáférhetőnek kell lenniük, és rendszeresen felül kell vizsgálni és alkalmazni kell őket.

e) A gyermekek, fiatalok és világiak valódi részvétele

Mindenkit be kell vonni a biztonságos környezet kialakításába. Az ő hangjuk alapvető fontosságú.

4. A kulturális változás mutatói

Az előrelépés jelei:

- Az emberek úgy érzik, hogy szabadon kifejezhetik aggályait.
- A vezetők elszámoltathatók, és segítséget kérnek.
- A fiatalok ismerik jogaikat és korlátaikat.
- A küldetések értékelése kapcsolati és etikai dimenzióban is mozog.
- A kockázati helyzeteket felismerik és félelem nélkül kezelik.

A védelem terén intézményileg érett közösség mutatói:

- A döntések meghozatala valódi, nem csak formális részvétellel történik.
- A kritikus hangokat félelem nélkül ki lehet fejezni.
- A bejelentési csatornák hozzáférhetőek és használatban vannak.
- A felelőségek megoszlanak, nem pedig koncentrálnak.
- A gyakorlatokat és a kapcsolati stílusokat rendszeresen felülvizsgálják.
- Az érettség nem a hibák hiánya, hanem a hibák felismerésének, kijavításának és a belőlük való tanulásnak a képessége.



ESET A CSOPORTOS REFLEXIÓHOZ



„Ez mindig is így volt”

Az egyik közösségben az idősebb szerzetesek megalázó hangnemben szólíthatják meg a fiatalokat. Egyesek ezzel indokolják: „Ez mindig is így volt, nem veszik rossz néven.” De egy fiatalember, aki épp a képzésben van, azt mondja, hogy megfélemlítettnek és kényszerítettnek érzi magát. A helyi előljáró habozik: „Nem akarok belső feszültségeket provokálni.”

Kérdések:

- Milyen kulturális dinamikák figyelhetők meg?
- Milyen vezetési módot gyakorolnak?
- Milyen lépésekre lenne szükség e kultúra átalakításához?

5. Ellenőrző lista a védelem kultúrájával rendelkező közösséghez

- Szabadon beszélhetünk a kapcsolatokról és a határokról.
- Mindenki ismeri az védelmi szabályokat, eljárásrendet, bejelentési csatornákat.
- Rendszeres terek vannak a közösségi élet felülvizsgálatára.
- A hibákat elismerik és tanulnak belőlük.
- A vezetőség elérhető, etikus és felügyelt.

- A döntések meghozatala részvétellel és meghallgatással történik.

Hogyan értékeljük közösségi kultúránkat?

Néhány kulcselem a részvételen alapuló és időszakos értékeléshez:

- Vannak-e valódi terek a nehéz esetek megbeszélésére?
- A közösség elismeri-e a hibáit, és igyekszik-e tanulni belőlük?
- A leggyengébbek védve érzik-e magukat, vagy félnek a csoporttól?
- Minden szinten támogatják-e az elszámoltathatóságot?
- A kultúra értékelése egyben a közösség átalakítása is.

6. Az evangéliumhoz és a karizmához hűséges kultúra

Kalazancius „a gyermekek és a szegények között” élt. Nem stratégiaként, hanem kultúraként.

Olyan tereket teremteni, ahol minden ember méltósággal, szabadsággal és reménnyel növekedhet, ma azt jelenti, hogy evangéliumi radikalizmussal éljük az ő karizmáját.

A védelem kultúrájának kiépítése nem csupán a károk megelőzéséről szól, hanem a jó ápolásáról – közösségben, alázatban, minden nap.

7. Az inspiráció kulcsai és a védelem kultúrája

A védelem kultúrája nem ráadás: a megújulásunkat inspiráló kulcselemek konkrét kifejezése.



A VÉDELEM KULTÚRÁJÁNAK KIÉPÍTÉSE NEM CSUPÁN A KÁROK MEGELŐZÉSÉRŐL SZÓL, HANEM A JÓ ÁPOLÁSÁRÓL – KÖZÖSSÉGBEN, ALÁZATBAN, MINDEN NAP.

1. Identitás és hitelesség

A védelem azt jelenti, hogy hűek vagyunk ahhoz, akik vagyunk: emberek, akik arra hivatottak, hogy gondoskodjanak, neveljenek és evangelizáljanak, mindannyiunk méltóságát tiszteletben tartva. De azt is jelenti, hogy hitelesen élünk, felismerve korlátainkat és meggyógyítva árnyékainkat. Egy közösség, amely védelmet nyújt, meg meri élni az igazságot.

2. Szinodalitás

A biztonságos környezet kialakítása nem kevesek feladata, hanem közös út. Meghallgatást, részvételt, közös felelősségvállalást igényel. Zsinati értelemben mindannyian szükségesek vagyunk, és mindannyian gondviselők lehetünk. A védelem hálózatban történik, soha nem egyedül.

3. Integrális fenntarthatóság

Nincs biztonságos kultúra egészséges struktúrák nélkül. A fenntarthatóság annak biztosítását jelenti, hogy kapcsolataink, vezetésünk, időnk és életmódunk emberi, igazságos és kiegyensúlyozott legyen. Egy olyan közösség, ahol az emberek jól élnek, jobban védelmez.



4. A kilépés

A védelem nem zár be minket a félelembe, hanem arra ösztönöz, hogy túllépünk rajta. Arra hív, hogy bátran lakjuk be a perifériákat, magunkkal hozva a biztonságot, méltóságot és a gondoskodást, amelyben élni szeretnénk. Misszióban kilépni egyben misszióban levő védelmezés is.



MELLÉKLET: A VÉDELEM KULTÚRÁJÁNAK LELKISÉGE

A védelem kultúrájának kiépítését nem csak a védelmi szabályok és eljárásrendek tartják fenn. Szükség van mély lelki gyökerekre is, amelyek az evangéliumból, Krisztus könyörületéből és abból a lelkipásztori megtérésből fakadnak, amelyre a piarista világ tagjaként hivatottak vagyunk.

Ez a függelék két közösségi ima- és elmélkedési pillanatot javasol:

- Imanap a szexuális visszaélések, lelkiismereti és hatalmi visszaélések áldozataiért (a naptárunkban már jelölve).
- Községi lelkigyakorlatos napot kultúránk megkülönböztetésére és megújítására.



Imanap a szexuális visszaélések, lelkiismereti és hatalmi visszaélések áldozataiért

- Mikor: Húsvét második vasárnapja (Isteni Irgalmasság vasárnapja)
- Kinek: Az egész oktatási vagy vallási közösségnek, családokkal, világiakkal és fiatalokkal együtt.
- Cél: Az emlékezés, az együttérzés és a közbenjárás terének felajánlása mindazokért, akik az egyházban és saját intézményeikben bántalmazást szenvedtek el.
- Struktúra:

A. Rövid bevezetés (a liturgiában vagy közösségi szolgálatban)

- A sokak által átélt fájdalom elismerése.
- Meghívás az igazságért, igazságosságért és gyógyulásért.

B. Jelképes gesztus

- Gyertyagyújtás az áldozatokért.
- Hosszan tartó imádságos csend.
- Szimbolikus nevek vagy poszterek elhelyezése az oltár vagy egy ikon mellett.

C. Közösségi ima (adaptálható)

Urunk Jézus, eléd tárjuk oly sok sebesült ember elhallgatott siralmát.

Te, aki ártatlan áldozat voltál, hallgasd meg fájdmukat, öleld át sebeiket.

Gyógyítsd meg, amit az egyház megrongált, és alakítsd át kőszívünket hússzívvé.

Tégy minket a méltóság őrzőivé, irgalmasságod tanúivá és az igazságosság vetőivé. Ámen.

D. Javasolt olvasmányok

- Ézsaiás 58:6–12: „Leoldod a bűnösen fölrakott bilincseket...”.

- Zsoltár 34: „Közel van az Úr a megtört szívekhez...”
- János 20:19–31: Megjelenés Tamásnak, a seb gyógygyógyítása.

E. Liturgia vagy záró cselekvés

- Ünnepeles áldás az igazságért és az igazságosságért.
- Útra bocsátás személyes vagy közösségi elköteleződéssel (írásban vagy felolvasva).

Közösségi lelkigyakorlatos nap: „A gondoskodás mint életforma”

- Időtartam: egy teljes nap (vagy szükség esetén fél nap).
- Kiknek: vallási közösségek, tanácsok, oktatási vagy lelkipásztori csapatok.
- Cél: Segíteni a közösséget abban, hogy tudatosítani, felülvizsgálni és megújítani tudja a kölcsönös gondoskodás, a kapcsolati etika és a biztonságos környezetért való közös felelősségvállalás megélését.
- Javasolt struktúra:

A. Megnyitó pillanat

- A Szentlélek megidézése
- Imádságos olvasmány: János 13,1–15 (Jézus megmossa a lábakat)
- Meditatív csend: Mit mond nekem ez a gesztus a gondoskodásról?

B. Első meditáció (személyes vagy vezetett)

- Téma: „Ahol nincs gondoskodás, ott nincs közösség”.
- Rövid olvasmány (Keretdokumentum, Ferenc pápa, Kalazancius).

Kérdések a személyes imához:

- Hogyan élem meg a másokról való gondoskodást?



A GONDOSKODÁS EGY SPIRITUÁLIS ATTITŰD, MIELŐTT INTÉZMÉNYI STRATÉGIÁVÁ VÁLNA.

- Milyen sebeket hordozok vagy okoztam?
- Hogyan reagálok a korlátokra, a hatalomra, a kiszolgáltatottságra?

C. Közösségi megosztás kiscsoportokban

- A védelem kultúrájának mely jeleit éljük már most meg?
- Milyen ellenállásokkal vagy elhallgatásokkal küzdünk?
- Milyen lépéseket tehetnénk közösen?

D. Második meditáció/elmélkedés

Téma: A pásztorhoz: Ige a vezetőkért és a testvérekért

- Elmélkedés az alázatos és éber vezetésről
- Olvasmány: Ezékiel 34 („Jaj Izráel pásztorainak, akik magukat legeltették!”)
- Felhívás arra, hogy új szemmel nézzük struktúráinkat és szokásainkat.

E. Elköteleződés workshop

- Minden csoport javaslatot tesz egy konkrét cselekvésre a védelem kultúrájának előmozdítása érdekében.
- Személyes vagy közösségi vállalásokat írnak le (választhatóan felolvassák a záró liturgián).

F. Záróünnepség

- Imádság vagy szentségimádás a kiengesztelődés és az útra bocsátás gesztusaival.
- Áldás jellel (víz, fény, közös szó).



Meditáció: Gondoskodás mint az Eucharisztia kiterjesztése

- Az Eucharisziát ünnepelni annyit jelent, mint belépni a felajánlott és megosztott test logikájába.
- Egy gondoskodó közösségben a törekenységet is megosztjuk, a sebeket elismerjük, és a másik méltóságát ünnepljük.

- A védelem kultúrája akkor születik meg, amikor a liturgikus gesztus a mindennapi gesztusokra is kiterjed: tisztelet, meghallgatás, korlátok, igazságosság.
- Ebben az értelemben az Eucharisztia nemcsak ünnep, hanem a kultúra egyik formája is.
- Ez a szöveg felolvasható áldozás előtt, az elmélkedő csend pillanatában vagy a hálaadás részeként.



09A



9A. Vigyázok magamra (és te segítesz, hogy biztonságban legyek)

► Útmutató gyerekeknek

1. Üdvözlünk

Szia! Ez a füzet neked szól. Mert te fontos vagy. Mert megérdemled, hogy biztonságban, szeretve és boldognak érezd magad. És mert te is segíthetsz, hogy vigyázzunk másokra. Itt fontos dolgokról fogunk beszélni:

- a testedről
- arról, hogy mit érzel
- arról, hogy mi a jó és mi a rossz
- arról, hogy mit tegyél, ha valami nem tetszik, vagy ha rosszul érzed magad tőle.

Nincsenek buta kérdések. Nem szégyen felszólalni.

Kezdjünk bele!

2. Mit jelent az, hogy vigyázol magadra?

- Vigyázni magadra azt jelenti, hogy szereted magad.
- Vigyázni magadra azt jelenti, hogy megvéded magad.
- Vigyázni magunkra azt jelenti, hogy tudod, hogy értékes vagy.

Azt is jelenti, hogy hagyod, hogy jó emberek gondoskodjanak rólad, akik szeretnek téged: anya, apa, nagyszülők, tanárok, idősebb testvérek, barátok, csoportvezetők... És másokkal is törődhetsz: a barátaiddal, a kicsikkel, azokkal, akiknek szükségük van rá.

Önmagaddal törődni azt jelenti, hogy azt mondod: „Értékes vagyok!”



A gondoskodás három módja

- Gondoskodom magamról.
- Gondoskodom rólad.
- Gondoskodunk egymásról.

3. A testem az enyém

- A tested a tiéd. Csak te döntöd el, hogy mit szeretsz és mit nem. Senki sem érhet hozzád, ha nem akarod.
- Vannak testrészek, amelyek magánügyek, és ezt tiszteletben kell tartani.
- Ezeket takarja el a fehérneműd vagy a fürdőruhád. Senki sem érhet hozzájuk, nem nézhet rájuk, és nem beszélhet róluk ok nélkül.

Nincs rendben, ha....

- Olyan helyen érnek hozzád, ahol nem akarod, hogy megérintsenek.
- Ha ölelésre vagy csókra kényszerítenek.
- Játékokkal, képekkel vagy szavakkal valaki miatt furcsán érzed magad.

Rendben van, ha...

- Úgy döntesz, hogy megölelsz valakit.
- Az orvos engedéllyel megvizsgál téged.
- Beszélsz valakivel, akiben megbízol arról, hogy hogyan érzed magad.
- Tevékenység: Rajzolj egy körvonalat a testedről, és jelöld meg színnel azokat a részeket, amelyek csak a tiéd.



Varázsszavak

„Nem akarom!”
„Ezt nem szeretem!”
„El fogom mondani!”



4. Mi a van rendben, és mi nincs?

- Néha könnyű tudni. Máskor pedig nem olyan könnyű.
- Ezért jó, ha gondolkodunk és kérdezőnk.
- Íme néhány példa. Mit gondolsz?

JÁTÉK



Rendben van vagy nem?

Tegyél egy **✓**-t, ha rendben van, és egy **✗**-t, ha nem.

- Egy barátom engedélyt kér tőlem, hogy megölelhesen.
- Egy felnőtt azt mondja nekem, hogy tartsak meg egy titkot, amitől furcsán érzem magam.
- Egy tanár segít nekem a karomon lévő sebbel.
- Valaki csiklandozni akar, és ez nem tetszik nekem.
- Azt mondják nekem, hogy ha elmondom, bajba kerülhetek.



Honnan tudod, ha valami nincs rendjén?

- Kérdezd meg magadtól:
- Kényelmetlenül érzem magam tőle?
- Megijeszt vagy szégyellem magam miatta?
- Nem szeretném, ha ez egy barátommal történne meg?

Ha bármelyikre igennel válaszolsz, beszélj valakivel, akiben megbízol!



5. Mit tegyek, ha valami miatt kényelmetlenül érzem magam?

Néha történik valami, és nem tudod, hogy az helyes vagy helytelen.

Talán ezeket érzed:

- Furcsa bizsergést a hasadban.
- Sírni támad kedved, de nem tudod, miért.
- El akarod mondani valakinek, de félsz.

Ezt úgy hívják, hogy „kényelmetlenül érzed magad”.

Mit tehetsz?

- Hagyd abba. Lélegezz. Hallgass arra, amit érzel.
- Mondd ki: „Nem akarom”, „Nem szeretem”, „Állj”.
- Sétálj el, ha tudsz.
- Mondd el valakinek, aki igazán törődik veled.



Kivel tudok beszélni?

- Anyukáddal vagy apukáddal
- Bátyáddal vagy nővéreddel
- Tanároddal
- szerzetesnővel vagy csoportvezetővel
- Egy másik jó és felelős emberrel



Ha nem hallgatnak meg, keress valaki mást. Ne add fel!

6. Bátor dolog felszólalni

Sokszor a gyermekek azért nem mondják el, mi történik velük, mert...

- Félnek attól, hogy bajba kerülnek.
- Azt gondolják, hogy nem fognak hinni nekik.
- Zavarban vannak, vagy nem tudják, hogyan mondják el.

Pedig a szólás nem rosszalkodás. Beszélni azt jelenti, hogy erős vagy. Beszélni annyi, mint gondoskodni magadról és másokról.

Mit mondjak? Íme néhány ötlet:

- „Valamit el kell mondanom neked.”
- „Beszélhetnék veled négy szemközt?”
- „Történt velem valami, és nem tudom, hogy rendben van-e.”



Ne feledd!

- Jogod van elmondani, hogy mi történik veled.
- Megérdemled, hogy figyelmesen meghallgassanak.
- Nem te vagy a hibás azért, amit mások rosszul csinálnak.



7. Vannak jogaim!

Neked is vannak jogaid! Még akkor is, ha gyerek vagy. Még akkor is, ha kicsi vagy. A jogaidat nem kell kiérdemelni: azért vannak, mert te vagy te.

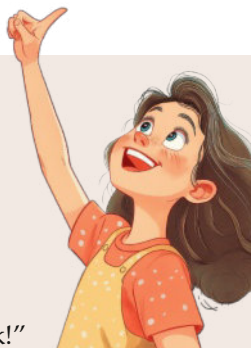
Jogod van:

- Hogy jól gondoskodjanak rólad.
- Nemet mondani, ha valami kellemetlenül érint.
- Segítséget kérni, ha szükséged van rá.
- Hogy tisztelettel bánjanak veled.
- Játsszani, tanulni és boldogan felnőni.



A tested, a hangod, az életed

- „Jogom van ahhoz, hogy biztonságban érezzem magam.
- Jogom van ahhoz, hogy higgyenek nekem.
- Jogom van beszélni.
- És ahhoz is... hogy meghallgassanak!”



TEVÉKENYSÉG



Legfontosabb jogod

Írd vagy rajzold le a legfontosabb jogodat!

8. Mindannyian törődünk

Nem vagy egyedül.

Mindannyian segíthetünk biztonságosabbá tenni azt a helyet, ahol élsz, tanulsz vagy játszol.

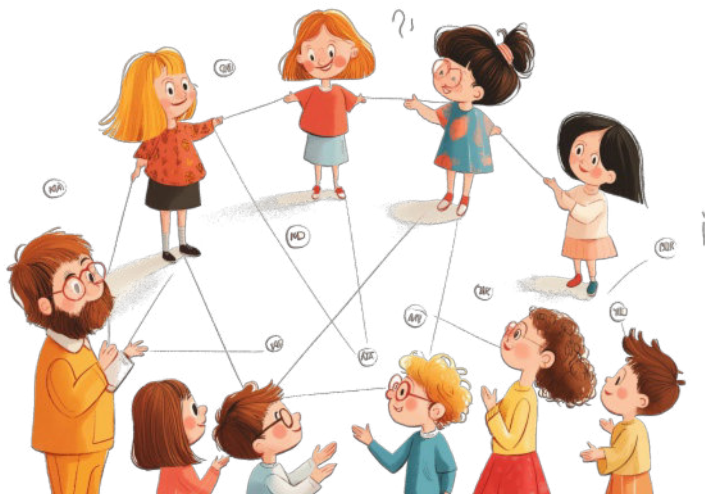
A gondoskodó közösség az, ...

- ahol mindenki tisztelettel köszönti a másikat,
- ahol nincs kötekedés vagy lökdösődés,
- ahol a nagyok vigyáznak a kicsikre,
- ahol meghallgatják azokat, akik szomorúak.
- ahol elmondják az igazságot, még akkor is, ha nehéz.



Mi egy hálózat vagyunk

- Ha én vigyázok rád, te is vigyázhatsz rám.
- Ha valami rossz történik, az nem a te hibád.
- És ha mindannyian vigyázunk... mindannyian jobban leszünk.



9. Én is tudok segíteni!

Igen, lehet, hogy kicsi vagy... de nagy dolgokra vagy képes!
Hogyan tudsz segíteni?

- Azzal, hogy meghallgatod egy barátodat, aki szomorú, és azt megosztod egy felnőttel, ha látod, hogy a barátod sokat szenved.
- Ha mondasz valamit, ha látod, hogy valaki zaklatott.
- Elmondod egy felnőttnek, ha valami rossz történik.
- Emlékeztetsz másokat, hogy mindenki megérdemli a tiszteletet.



Gondoskodó hősök

Nincs szükségük köpenyre.
Csak a szívükre.



TEVÉKENYSÉG



Rajzolj egy jelenetet!

Ebben a jelenetben te segítesz valakinek, hogy jobban vagy biztonságosabban érezze magát.

ZÁRÓTEVÉKENYSÉG:



A gondoskodásra tett ígéretem

Te is tehetsz valami fontosat azzal, amit tanultál. Gondolj el azon, amit ebben a füzetben olvastál, rajzoltál és éreztél. Most rajtad a sor.

Egészítsd ki ezeket a mondatokat:

- Ha valami kellemetlen érzéssel tölt el, én
-

- Amikor látom, hogy valaki nincs jól, én.....
.....
.....
- Hogy vigyázzak magamra és másokra, megígérem
hogyan
.....



A hangod számít

- Ez a füzet itt nem ér véget.
- Továbbra is beszélhetsz, kérdezhetsz, megoszthatod.
- Egy gondoskodó közösség része vagy!



Források és segítség

Ha segítségre van szükséged, vagy szeretnél beszélni valakivel, itt vannak azok az emberek, akik segíthetnek neked:

- Megbízható felnőtt személy:
- Az iskolai vagy közösségi védelmi koordinátorod:
- Név:
- Telefon/email:

Más személyek, akikkel beszélhetsz:

- Anyukád vagy apukád
- Tanárod
- Idősebb testvéred
- Csoportvezető



Ne feledd!

- Nem vagy egyedül.
- Nem te vagy a hibás.
- Jogod van ahhoz, hogy törődjenek veled.

09B



9B. Öngondoskodás, beszéd és cselekvés

► Útmutató tizenéveseknek a törődésről, a tiszteletről és a „nemet” mondásról

1. Üdvözlünk!

Szia! Ez a füzet neked szól. Nem azért van, hogy megmondja, mit gondolj, hanem hogy segítsen neked szabadon látni, érezni és dönteni.

Mert a hangod számít.

Mert a saját magadról való gondoskodás nem önzőség: ez minden egészséges kapcsolat alapja. És mert senkinek sincs joga megbántani, elhallgattatni vagy összezavarni téged.

Ez a füzet segít neked:

- Megérteni, mit jelent igazán törődni magaddal.
- Felismerni, ha valami nincs rendben.
- Tudni, hogyan cselekedj vagy segíts másoknak.

Nem kell mindenre tudnod a választ.

Csak egy dolgot kérünk tőled: ne hagyd figyelmen kívül, ami miatt rosszul érzed magad.

2. Mit jelent az, hogy vigyázol magadra?

Az önmagaddal való törődés nem azt jelenti, hogy elszigeteled magad.

- Nem azt jelenti, hogy mindig irányítani kell.
- Nem azt jelenti, hogy mindenkivel szemben gyanakvónak kell lenni.

Vigyázni magadra azt jelenti, hogy tudatosan élsz.

- Azt jelenti, hogy tudod, hogy értékes vagy.
- Azt jelenti, hogy határokat állítasz fel, és felismered azokat másokban is.



Az önmagunkkal való törődés magában foglalja:

- Tudni, hogyan kell félelem nélkül nemet mondani.
- Felismerni, hogy mi az, ami jó neked, és mi az, ami nem.
- Segítséget kérni, ha valami meghaladja az erődöt.



3. A tested, az érzelmeid, a döntéseid

- A tested nem egy tárgy.
- Senkinek sem a tulajdona.
- A tested a te otthonod. A te tered. A te döntésed.

Senkinek sincs joga...

- Hozzáérni a testedhez a te egyértelmű beleegyezésed nélkül.
- Intim fotókat kérni tőled, vagy a szexről beszélgetni veled, ha te nem akarod.
- A gyengédséget arra használni, hogy összezavarjon vagy manipuláljon téged.
- Azt mondani neked, hogy „ha nem egyezel bele, akkor nem szeretsz engem”.

A beleegyezés...

- Szabad: te döntesz, nyomás nélkül.
- Tájékozott: tudod, hogy miről van szó.

- Visszafordítható: akkor is mondhatsz nemet, ha korábban igent mondtál.



Vigyázni magadra ≠ túlélni

„Nem csak túlélni akarok. Tisztelettel, szabadon, magabiztosan akarok élni. És ehhez...gondoskodnom kell magamról.”

4. Mi az, ami nincs rendben

- Nem minden kellemetlenség bántalmazás.
- De **minden bántalmazás ott kezdődik, ahol egy határt az engedélyed nélkül átlépnek.**
- Néha a bántalmazás egyértelmű: Egy ütés. Szexuális erőszak. Egy súlyos sértés.

Máskor sokkal zavarosabb:

- Egy személy, aki megmondja neked, hogy mit tegyél „a saját érdekedben”.
- Egy felnőtt, aki miatt különlegesnek érzed magad... de elszigetel a csoporttól.
- Egy barát, aki nem fogadja el, ha nemet mondasz neki.
- Egy csoportvezető, aki személyes dolgokat ír, vagy furcsa üzeneteket küld neked.

A bántalmazás vagy erőszak bizonyos formái:

- Testi: engedély nélkül hozzád érni, ütni, lökdösni.
- Szexuális: utalások, fogdosás, képek kérése, nemi erőszak.
- Érzelmi: megalázás, kiabálás, zsarolás, nyomásgyakorlás.
- Spirituális: a hitet arra használja, hogy manipuláljon, elhallgattasson téged, vagy döntéseket kényszerítsen ki belőled.
- Digitális: üzenetekkel zaklatnak, képeket terjesztenek, figyelnek a közösségi hálózatokon.



A testem is kommunikál

- „Amikor a testem megfeszül, kényelmetlenül érzi magát, összehúzódik... Lehet, hogy valami nincs rendben.
- A testem is beszél hozzám. Meg kell tanulnom hallgatni rá.”



Nem túlzol. Nem találsz ki semmit. Nem vagy egyedül.

- „Ha valami bántott téged, nem számít, hogy mások nem látták.
- Ha zavart, félelmet, kellemetlen érzést éreztél... ne hagyd figyelmen kívül.
- Nincs szükséged bizonyítékokra ahhoz, hogy beszélj. Bizalomra van szükséged.”

5. Mit tegyek, ha valami történik velem?

Valami miatt rosszul érzed magad? Zavarodottnak, megbántottnak, elárultnak?

Itt vannak a lépések, amelyeket megtehetsz. Nem kell mindet megtened. De az egyikük egy kezdet.

1. Ismerd el a történeteket.

Ne kisebbítsd le az érzéseidet. A kellemetlen érzésed jogos.

2. Keress valakit, akiben megbízol.

Valakit, aki meghallgat anélkül, hogy ítélkezne. Lehet egy családtag, aki tisztel téged, egy pedagógus vagy csoportvezető, akivel biztonságban érzed magad, vagy egy védelmi koordinátor.

3. Mondd el, mire van szükséged.

Kezdheted olyan mondatokkal, mint például: „Valami nehéz dolgot szeretnék elmondani neked”, „Nem tudom, hogy ez helyes-e, de ez történt velem” vagy „Szeretném, ha hinnél nekem.”

4. Addig beszélj, amíg meg nem hallgatnak.

Ha az első személy nem reagál jól, keress valaki mást.

A hangod számít.



Nem te vagy a hibás

„Az a hibás, aki átlépi a határt. Jogod van ahhoz, hogy biztonságban érezd magad.-Mindig.”



6. Hogyan beszéljünk, és kihez forduljunk?

Beszélni nem könnyű. De szükség van rá.

Ha valami történik:

- Ne hallgass azért, hogy mást védj.
- Ne gondold, hogy senki sem fog hinni neked.
- Ne büntesd magad azért, amit veled tettek.

Keress olyan embereket, akik:

- Meghallgatnak téged anélkül, hogy siettetnének.
- Nem keltenek benned büntudatot.

- Tudják, mit kell tenni (védelmi koordinátor, felelős felnőtt).



Néha segít, ha leírod a történeteket

- Ha nem tudsz közvetlenül beszélni, írd le, mi történt.
- Vagy rajzolj egy képet. Vagy vedd fel a hangodat.
- A lényeg, hogy kezd el kiadni magadból, ami fáj.



7. A jogaim

- Nem kell kiérdemelni a jogot, hogy törődjenek veled.
- Ez nem függ a korodtól, a személyiségedtől, attól, ahogyan öltözködsz, vagy hogy miben hiszel.

Jogod van ahhoz, hogy:

- Tisztelettel és méltósággal bánjanak veled.
- Dönts a testedről.
- Félelem nélkül mondj nemet.
- Meghallgassnak és higgyenek neked.
- Segítséget kérj anélkül, hogy hibáztatnának téged.
- Erőszak, zsarolás vagy fenyegetés nélkül élj.
- Anélkül használd az internetet, hogy figyelnének vagy zaklatnának.
- Rendelkezz a saját magad terével, hiteddel, érzelmeiddel... anélkül, hogy bárki manipulálná őket.



A jogaid nem képezik vita tárgyát

„Senki – sem felnőtt, sem barát, sem vallási tekintély – nem veheti el a jogaidat. Ha valaki megpróbálja, az annak a jele, hogy valami nincs rendben.”

8. Egymásra való odafigyelés

Nem élünk elszigetelve egymástól. Amit valaki megtapasztal, az hatással lehet másokra is.

Ezért az egészséges közösség nem tökéletes, hanem éber és támogató.

Hogyan vigyázhatunk egymásra?

- Azzal, hogy nem nevetünk egymás fájdalmán.
- Azzal, hogy nem osztunk meg fotókat, titkokat vagy pletykákat.
- Azzal, hogy szólunk, ha valami rosszat látunk.
- Azzal, hogy támogatjuk a segítségre szorulókat.



A csoport nem mentség

- „Ha az egész csoport nevet... attól még nem lesz kevésbé erőszakos.
- Ha mindenki megteszi... attól még nem lesz helyes.
- A saját magadért való gondolkodás és cselekvés egyben önmagaddal való törődést is jelent.”



9. Én is tudok segíteni

Lehet, hogy nem te vagy az, aki szenved. Talán nem vagy benne biztos, hogy amit látsz, az komoly-e. De ha valami nincs rendben, figyelj oda.

Ezek az apró dolgok nagy változást jelentenek:

- Ne ismételd a másokat megalázó vicceket.
- Állj meg, ha valaki azt mondja, hogy valami zavarja.
- Nézz a személy szemébe, amikor segítséget kér.
- Ne hallgass, ha azt látod, hogy valakivel nem bánnak megfelelően.
- Nyújts társaságot annak, akinek beszélgetésre van szüksége.
- Oszd meg ezt a füzetet valakivel.



Nem kell szakértőnek lenned

„Csak embernek kell lenned. Figyelj, higgy, nyújts segítséget. Néha már ez is elegendő, hogy megments egy életet.”



ZÁRÓ TEVÉKENYSÉG



Az elkötelezettségem

Amit itt olvastál, az nem elmélet. Ez a valódi élet. Ez a te életed. Ezért arra hívunk téged, hogy szánj egy pillanatot magadra. Gondolkodj. Írj. Dönts.

Egészítsd ki ezeket a mondatokat őszintén:

- Amire szeretnék jobban vigyázni az életemben:
.....
- Egy jog, amit nem hagyom, hogy bárki is elvegye tőlem:

- Ha valami miatt kellemetlenül érzem magam, megígérem, hogy:
.....
- Ha látom, hogy valaki szenved vagy segítségre szorul, én:
.....

Személyes elkötelezettségem

Ma megfogadom, hogy vigyázok magamra és másokra. Nem fogok hallgatni, ha valami fáj. Hallgatni fogok a testemre, a lelkiismeretemre és a szívemre. Egy olyan közösség tagja leszek, amely védelmez és tisztel.

Aláírás (ha szeretnéd):
.....

Dátum:
.....



Ami itt kezdődik...

- Az elköteleződés nem tökéletes ígélet.
- Ez egy irány. Egy lépés.
- Egy módja annak, hogy jelen legyünk az életben.





Források és segítség

Segítségre van szükséged? Beszélni szeretnél valakivel?

Íme néhány ember vagy hely, ahová fordulhatsz:

- Megbízható felnőtt
- Védelmi koordinátor az iskolában vagy csoportodban:
- Név:
- Elérhetőség:

Olyan helyek, ahol biztonságban érezheted magad:

- otthon, iskola, Kalazancius Mozgalom, kápolna vagy imahely, tanácsadói iroda

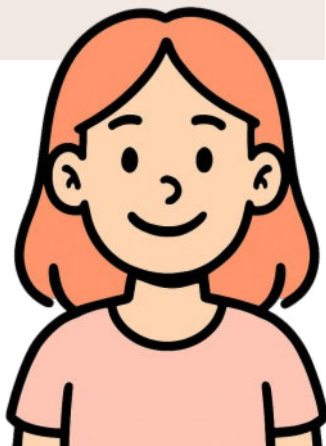
Segélyvonalak vagy segélyvonalak weboldalai:

- Gyermekbántalmazási segélyvonal: bitt.piarista.hu
- Fiataloknak szóló érzelmi segélyvonal
- Tartomány vagy a Kalazancius Mozgalom honlapja: piarista.hu



A beszélgetés nem gyengít meg, felszabadít

- Néha elég egy ember, aki meghallgat. Találd meg ezt a személyt.
- Beszélj. Tedd meg a lépést.





10



10. Védelem a digitális környezetben

1. Miért beszéljünk a digitális környezetről?

Napjainkban az oktatásunk, lelkipásztori munkánk és kommunikációnk nagy része online történik. Ez értékes lehetőségekkel jár, ugyanakkor súlyos kockázatokat is rejt magában. A védelemnek ki kell terjedjen a digitális környezetben tanúsított viselkedésünkre, kommunikációnkra és struktúráinkra is.

2. Gyakori kockázatok a digitális terekben

- Nem megfelelő kapcsolat felnőttek és kiskorúak között (privát üzenetek, képek stb.).
- Személyes információk megosztása beleegyezés nélkül. A közösségi hálózatok ellenőrzésre, kivételezésre vagy manipulációra történő használata.
- Társak zaklatása (digitális zaklatás, kirekesztés csoportokból stb.).
- Érzékeny vagy káros tartalmaknak való kitettség.
- Az oktatásban és lelkipásztori munkában használt felületek felügyeletének hiánya.

3. A digitális védelem alapvető kritériumai

Nevelők, animátorok, oktatók és vezetők számára:

- Hivatalos e-mail és biztonságos intézményi platformok.
- Kerüljék az intézményi csatornákon kívüli (egyéni vagy csoportos) magánüzeneteket kiskorúakkal.

- Ne osszon meg személyes, érzelmi vagy kétértelmű tartalmakat.
- Ne küldjön képeket személyekről az ő egyértelmű beleegyezésük nélkül.
- Kerülje a nem megfelelő affektív nyelvezetet (emojik, becenevek, túl személyes hangnem).
- Ne férjen hozzá mások eszközeihez vagy felhasználói fiókjaihoz.
- Használjon biztonságos jelszavakat, és védje a személyes adatait.

Intézmények számára:

- Legyen egyértelmű digitális szabályrendszerük.
- Felügyeljék az eszközök használatát minden oktatási és lelkipásztori tevékenységben.
- Vegyék be a digitális védelmet az alapképzésbe és a további képzéseikbe.
- Biztosítsanak elérhető csatornákat a nem megfelelő online viselkedés bejelentésére.

4. Jó gyakorlatok a közösségi hálózatokhoz

- Használjunk intézményi, ne pedig személyes fiókokat a közösség vagy az iskola képviseléskor.
- Válaszoljunk körültekintően és szakszerűen, kerüljük az érzelmi reakciókat.
- Ne tegyünk közzé kiskorúakról készült képeket írásos beleegyezés nélkül.
- Mutassunk átláthatóságot: amit nyilvánosan nem mondanánk el, azt ne küldjük el privátban sem.
- Tartsuk nyilván, ha valakivel lelkipásztori vagy oktatási célból szükséges beszélgetni.

5. Hogyan kezeljük, ha a digitális visszaélés gyanúja felmerül

- Mentsük és dokumentáljuk a tartalmat (képernyőképek, üzenetek).
- Tájékoztassuk a védelmi koordinátort.
- Ne válaszoljunk a bántalmazónak, és ne kezdeményezzünk saját vizsgálatot.
- Védjük az érintett személyt titoktartás formájában.
- Lépünk kapcsolatba a hatóságokkal, ha a törvény előírja.

PIARISTA FÜZETEK

1. *A piarista karizma ma* / 44. Egyetemes Káptalan [1997], 2000.
2. *Világiak a piarista iskolában* / 44. Egyetemes Káptalan [1997], 2000.
3. *Piarista Testvériség*, 2000.
4. [nem jelent meg]
5. *A piarista szolgálat: A nevelés által evangelizálni Kalazancius stílusában*, 1999.
6. *Kalazancius és konstitúciója* / Dionisio Cueva Sch.P., 1999.
7. *Kalazanci Szent József, a piarista rend alapítója* / Quirino Santoloci Sch.P., 1999; 2. jav. kiad., 2006.
8. *Piarista hivatásgondozási direktórium*, 2000.
9. *A piaristák folyamatos képzésének direktóriuma*, 2000.
10. *Kalazanci Szent József lelkiisége és pedagógiája*, 2. jav. kiad., 2000.
11. *Gyakorlati útmutató a helyi káptalanhoz*, 2002.
12. *A piarista rend története* / Giovanni Ausenda Sch.P., 2003.
13. *A szerzetes és a világi piarista identitásának tisztázása*, 2012.
14. *Krisztusba öltözötten* / 45. Egyetemes Káptalan [2003], 2005.
15. [nem jelent meg]
16. *Káptalani direktórium és útmutató*, 2006.
17. *A 46. egyetemes káptalan [2009] dokumentumai*, 2010.
18. *Boldog Celestina Donati* / Dionisio Cueva, 2012.
19. *A piarista diák Rómában* / Ruppert József Sch.P., 2. jav. és bőv. kiad., 2016.
20. *Piarista egyházi közösségek* / Isla Angel Ruiz Sch.P., 2016.
21. *Piarista istentapasztalat* / Miguel Angel Asiain Sch.P., 2016.
22. *Piarista közösségi élet* / José Pascual Burgués Sch.P., 2018.
23. *A piarista szerzetes képzése és tanulmányai: a kezdeti képzés direktóriuma (FEDE)*, 2016.
24. *Káptalani direktórium és útmutató*, 2018.
25. *Jézus tanítványai és tanúi ma; A rendi élet kulcsfontosságú területei* / 47. Egyetemes Káptalan [2015], 2018.

-
26. „Teljes időt átfogó” piarista iskola: gyökereinkből táplálkozó innováció; *A piarista diák profilja*, 2022.
 27. *A Szentlélek vezetésével* / 47. Egyetemes Káptalan [2022], 2022.
 28. „Mint Kalazancius fiai...”: *Pápai üzenetek a piaristákhoz*, 2025.
 29. *Tizenhat év – tizenhat üzenet* / Pedro Aguado Sch.P., 2025.
 30. *Isten fényében, emberközelen: A piarista pasztoráció kihívásai és reményei* / szerk. Zsódi Viktor, 2025.
 31. *Piaristának lenni* / Miguel Ángel Asiain Sch.P., 2. kiadás (online), 2026.
 32. *Kalazancius nyomában* / Angel Ayala Sch.P., 2. kiadás (online), 2026.
 33. *A piarista világ biztonságos tér a kiskorúak és a kiszolgáltatott felnőttek számára: Keretdokumentum*, 2026.



A piarista rend mélységesen elkötelezett a védelmi kultúra (*culture of safeguarding*) előmozdítása mellett, mely védi minden ember méltóságát és jóllétét, különösen a kiskorúakét és a kiszolgáltatott felnőttekét. Ezért készült ez a képzési anyag (eredetileg füzet sorozat), melyet a védelmi kultúra javítására szentelünk a piarista küldetés minden dimenziójában. Célja, hogy közös alapot nyújtson, melyből kiindulva fejlődhetünk a tudatosság, elkötelezettség és a közös felelősségvállalás terén. Minden szerzetesnek, világi munkatársnak és közösségeink minden tagjának szánjuk olvasásra, elmélkedésre és tartalmának közösségi integrációjára. Az utolsó két rész (füzet) kifejezetten gyerekeknek és tizenéveseknek szól.

